

Riksrevisionens redogörelse om Riksrevisionens årsredovisning för 2013

Sammanfattning

Riksrevisionen överlämnar härmed Riksrevisionens årsredovisning för 2013. Enligt lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen ska riksrevisorn med administrativt ansvar besluta om årsredovisningen för myndigheten. Årsredovisningen beslutades den 13 februari 2014 av Claes Norgren.

Stockholm den 13 februari 2014

Claes Norgren
Riksrevisor

Riksrevisionens årsredovisning 2013

Grundläggande bestämmelser

13 kap. 7–9 §§ regeringsformen

3 kap. 8 § och 8 kap. 12–14 §§ riksdagsordningen

Lag (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Lag (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen

Lag (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen (REA-lagen)

Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

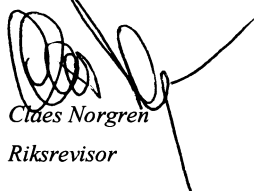
Beslut, intygande och underskrift

Riksrevisorn med administrativt ansvar fattar beslut om Riksrevisionens årsredovisning enligt 4 a § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Stockholm den 13 februari 2014

Claes Norgren
Riksrevisor

Innehållsförteckning

- Sammanfattning 1
- Grundläggande bestämmelser 2
- Beslut, intygande och underskrift..... 2
- Innehållsförteckning..... 3
- Förord..... 4
- Resultatredovisning..... 6
 - Verksamhetens resultat 6
 - Ekonomisk översikt..... 9
 - Finansiering och kostnader..... 9
 - Årlig revision 12
 - Mål 12
 - Resultat och bedömning 12
 - Effektivitetsrevision 17
 - Mål 17
 - Resultat och bedömning 17
 - Internationellt utvecklingssamarbete..... 22
 - Mål 22
 - Resultat och bedömning 22
 - Omvärldsriktad verksamhet 28
 - Mål 28
 - Resultat och bedömning 28
 - Internationell omvärldsriktad verksamhet 28
 - Nationell omvärldsriktad verksamhet..... 30
 - Parlamentariska rådet 33
 - Vetenskapliga rådet..... 34
 - Kompetens och personal 35
 - Kompetens..... 35
 - Personal 41
 - Intern styrning och kontroll 44
- Sammanställning över väsentliga uppgifter 45
- Finansiell redovisning 47
 - Resultaträkning 47
 - Balansräkning..... 48
 - Anslagsredovisning 49
 - Tilläggsupplysningar och noter 50
 - Noter 52
 - Uppgifter om ledande befattningshavare..... 59
 - Framtida åtaganden 60

Förord

Riksrevisionen gick in i 2013 med ett ansträngt ekonomiskt läge. Stora men nödvändiga investeringar under 2012 i personal, it-infrastruktur och verksamhetsstöd innebar att vi utnyttjade delar av vår anslagskredit. Det ekonomiska läget vid ingången av 2013 krävde åtgärder för att säkerställa att verksamheten kunde bedrivas inom de anvisade ramarna. Åtgärder vidtogs därför av både kort- och långsiktig karaktär. Begränsningar i konsultanvändning och rekrytering har haft effekt. Uppdrag har lämnats i syfte att effektivisera processerna i både kärnverksamheten och verksamhetsstödet. Dessa åtgärder har genomförts med stor delaktighet och engagemang från våra medarbetare, inte minst när det gäller att finna nya och mer kostnadseffektiva lösningar i verksamheten. Vi har med gemensamma krafter betalat av krediten och kan nu gå in i 2014 med ett anslagssparande och bättre ekonomiska förutsättningar för framtida verksamhet.

Året har också inneburit utveckling och goda resultat. Under 2013 granskades vår verksamhet av ett team från revisionsmyndigheterna i Finland och Storbritannien. Att revisionsmyndigheter granskar varandra, gör en s.k. peer review, är internationell praxis. Resultatet av granskningen redovisades i december i en rapport och har också presenterats för riksdagens konstitutionsutskott och finansutskott liksom för Riksrevisionens parlamentariska råd. Vi har under året också satsat på vår interna verksamhetsutveckling. I slutet av året tecknade vi också ett nytt avtal om våra lokaler i Stockholm. Ett avtal som innebär att vi kan se fram emot en bättre arbetsmiljö för våra medarbetare och ett mer effektivt utnyttjande av de befintliga lokalerna.

En ekonomi i balans är en förutsättning för att klara de utmaningar vi har framför oss, inte minst när det gäller att säkra resurser och nödvändigt stöd till den årliga revisionen – en framtida utmaning som också bekräftades i rapporten från peer review-teamet.

Vi uppnådde ett tillfredsställande resultat för samtliga verksamhetsgrenar under 2013. Samtidigt konstaterades en minskad verksamhetsvolym sett till antalet publicerade granskningar från effektivitetsrevisionen. Bland de granskningar som genomfördes under året kan nämnas att klimatstrategin avslutades med en omfattande rapport samt att flera omfattande granskningar genomfördes inom försvarsstrategin. Vi kan också konstatera att granskningarna fokuserade på måluppfyllelse, resursutnyttjande och hushållning. Min bedömning av effektivitetsrevisionen är att vi uppmärksammat en rad centrala effektivitetsproblem och att resultaten av granskningen är tillfredsställande.

De närmaste åren måste vi fortsätta att arbeta för höjd produktivitet i verksamheten. Mot den bakgrunden lade vi riksrevisorerna under 2013 också fast ett utvecklingsprogram för organisationen. Ett program med den övergripande ambitionen att öka produktionen inom ramen för tillgängliga resurser. Målbilden är att skapa effektiva arbetssätt som stöder vår professionella utveckling

och där vi utnyttjar den tekniska utvecklingen, satsar på förenkling, samordning och rätt ambitionsnivå.

Under året uppmärksammade vi Riksrevisionens tioårsdag med ett seminarium i riksdagen.

Gudrun Antemar lämnade under året sitt uppdrag som riksrevisor för nya arbetsuppgifter.

Jag vill här framföra riksrevisor Jan Landahls och mitt stora tack till vår personal för deras stora engagemang och goda arbetsinsatser under 2013.

Resultatredovisning

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen med uppgift att granska den verksamhet som bedrivs i staten. Granskningen sker genom en årlig revision och en effektivitetsrevision. Riksrevisionen har även internationella uppgifter. Riksrevisionens verksamhet delas in i fyra verksamhetsgrenar. Den årliga revisionen och effektivitetsrevisionen genomförs med utgångspunkt i lagen om revision av statlig verksamhet m.m. Det internationella utvecklingssamarbetet genomförs inom ramen för den svenska biståndspolitik och finansieras med ett eget anslag. Den omvärldsriktade verksamheten syftar till att befästa och främja revisionens roll nationellt och internationellt samt att öka genomslaget av Riksrevisionens verksamhet. Resultatredovisningen följer denna indelning.

Verksamhetens resultat

Resultatredovisningen för verksamhetsåret visar ett tillfredsställande resultat för samtliga verksamhetsgrenar. Målen för verksamheten uppnåddes, även om verksamhetsvolymen har minskat något jämfört med 2012.

Den årliga revisionen av 2012 års årsredovisningar som slutfördes under 2013 genomfördes enligt god revisionssed och samtliga revisionsberättelser lämnades i rätt tid. Samtidigt har verksamhetsvolymen kunnat upprätthållas på en tillfredsställande nivå, trots begränsade möjligheter till rekrytering och konsultinsatser. Detta har gett goda förutsättningar för den slutliga granskningen av årsredovisning för 2013, som kommer att avslutas under 2014. Uppföljningen av verksamheten visar fortsatt att de fel och brister som Riksrevisionen rapporterar i revisionsberättelserna leder till att de berörda myndigheterna vidtar åtgärder eller till en dialog mellan myndigheten och respektive departement. Genomförda enkäter visar också att den årliga revisionen har ett fortsatt högt förtroende bland dem som är föremål för granskningen. Verksamhetens resultat bedöms som tillfredsställande. Kostnaderna för verksamhetsgrenen har minskat något sedan föregående år (7,7 miljoner kronor), främst till följd av en minskad användning av extern kompetens. Den årliga revisionen är avgiftsbelagd med krav på full kostnadstäckning. Avgifterna redovisas mot inkomsttitel. För året redovisas ett underskott om ca 2 miljoner kronor. Det ackumulerade överskottet uppgår nu till ca 3 miljoner kronor.

Effektivitetsrevisionen har följt den inriktning av revisionen som riksrevisorererna har beslutat om och som meddelats till riksdagen genom granskningsplanen. De granskningar som har genomförts har i huvudsak utförts inom ramen för nio granskningsstrategier, varav två avslutades under året. Riksrevisionens bedömning är att granskningarna lever upp till de krav på inriktning och kvalitet som formulerats. Detta bekräftades också av den s.k. peer review som

genomfördes under året. Genomförda enkäter om hur de granskade organisationerna uppfattar Riksrevisionen har visat på ett fortsatt gott resultat. Årets uppföljningsrapport visar i likhet med tidigare år att Riksrevisionens granskning ger upphov till förbättringar i den statliga verksamheten. Under året publicerades 23 granskningsrapporter, dvs. en minskning i förhållande till 2012 (27). Antalet nedlagda timmar på de granskningar som publicerades under året minskade med 11 000 timmar. Kostnaderna för effektivitetsrevisionen minskade med ca 30 miljoner kronor i jämförelse med 2012. De minskade kostnaderna beror främst på en minskad användning av extern kompetens och på att den minskade verksamhetsvolymen reducerade verksamhetsgrenens andel av myndighetsgemensamma kostnader.

Verksamhetsgrenen internationellt utvecklingssamarbete består av globala och regionala program samt bilaterala utvecklingsinsatser i Afrika, Asien och västra Balkan där Riksrevisionen med egen expertis bidrar till utvecklingen av nationella revisionsmyndigheters kapacitet och förmåga att bedriva revision i enlighet med ISSAI¹. På global nivå har arbetet fokuserat på frågor kring revisionens kapacitetsutveckling inom ramen för INTOSAI²-samarbetet. På regional nivå har myndigheten samarbetat med samarbetsorganisationen för engelsktalande revisionsmyndigheter i Afrika (AFROSAI-E³) samtidigt som ett regionalt samarbete mellan revisionsmyndigheterna på västra Balkan har påbörjats. På det bilaterala planet har utvecklingsprojekt i Bosnien och Hercegovina, Georgien, Kambodja, Kenya, Kosovo, Moldavien och Tanzania fortsatt. Föregående års arbete med att studera förutsättningarna för ett eventuellt samarbete med Uganda och Palestina resulterade i två nya samarbetsprojekt under 2013. Verksamheten har i huvudsak skett enligt plan. Politisk turbulens och bristande mottagningskapacitet har lett till förseningar i några av projekten. Verksamheten finansieras med ett anslag inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Den omvärldsriktade verksamheten har som mål att befästa och främja revisionens roll, både nationellt och internationellt, samt bidra till ett högt genomsnitt av Riksrevisionens verksamhet. Verksamheten under året har påverkats av den ekonomiska situationen, vilket har begränsat Riksrevisionens möjlighet att delta i och anordna aktiviteter. Myndigheten har dock deltagit i ett antal prioriterade seminarier och utbildningar under året. Fokus har inte bara legat på att kommunicera granskningsresultat, utan i flera sammanhang på att öka kunskapen om vårt mandat, vår roll och vårt uppdrag. De instruktionsenliga uppgifter som utförs inom verksamhetsgrenen, Riksrevisorernas årliga rapport, uppföljningsrapport, granskningsplan och remisser, har genomförts enligt plan. Inom den internationella omvärldsriktade verksamheten har Riksrevisionen deltagit i samarbetet inom INTOSAI, EU och Norden. Vidare har myn-

¹ ISSAI (International Standards of Supreme Audit Institutions).

² INTOSAI (International Organisation of Supreme Audit Institutions).

³ AFROSAI-E (African Organisation of English-speaking Supreme Audit Institutions).

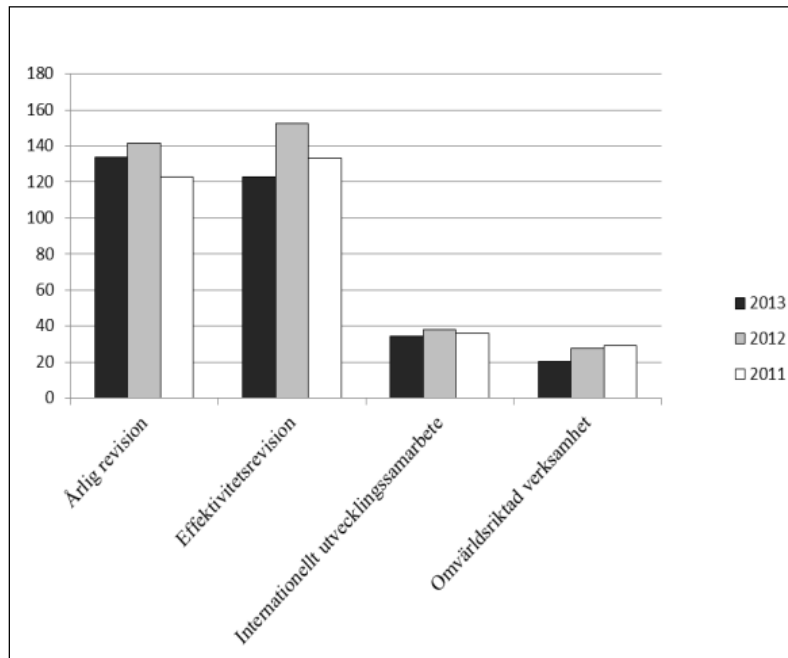
digheten hanterat flertalet bilaterala kontakter, besök och förfrågningar. Verksamheten har i huvudsak genomförts enligt plan och med tillfredställande resultat.

Ekonomisk översikt

I den ekonomiska översikten lämnas en sammanfattning av förändringar av Riksrevisionens finansiering, kostnader och anslag.

Finansiering och kostnader

DIAGRAM 1 NETTOKOSTNADER PER VERKSAMHETSGREN 2011–2013 (TKR)

Diagrammet visar de olika verksamhetsgrenarnas kostnadsutveckling över tiden.

TABELL 1 VERKSAMHETENS KOSTNADER OCH ANDRA INTÄKTER ÄN ANSLAG OCH INKOMSTITTEL, 2011–2013 (TKR)

	2013	2012	2011
Intäkter (andra än av anslag och ink.titel)	1 107	1 683	2 087
Årlig revision	193	271	406
Effektivitetsrevision	152	285	436
Internationellt utvecklingssamarbete	109	82	116
Omvärldsriktad verksamhet	653	1 045	1 129
Kostnader	312 584	360 941	323 200
Årlig revision	133 892	141 642	123 281
Effektivitetsrevision	122 778	152 767	133 594
Internationellt utvecklingssamarbete	34 765	38 016	36 106
Omvärldsriktad verksamhet	21 149	28 516	30 219
Nettokostnader	311 477	359 258	321 113
Årlig revision	133 699	141 371	122 875
Effektivitetsrevision	122 626	152 482	133 158
Internationellt utvecklingssamarbete	34 656	37 934	35 990
Omvärldsriktad verksamhet	20 496	27 471	29 090

Andra intäkter än anslag avser bidrag från Världsbanken, avgiftsintäkter från internationell uppdragsverksamhet samt finansiella intäkter. Andra intäkter än anslag uppgick 2013 till 1,1 miljon kronor, vilket är en minskning jämfört med föregående år. Minskningen förklaras framför allt av minskade ränteutgifter på räntekontot på grund av en lägre räntesats på Riksgäldskontorets räntekonto samt ett minskat bidrag från Världsbanken.

Verksamhetens kostnader uppgick 2013 till 312,6 miljoner kronor, vilket innebär en minskning om 48,3 miljoner kronor jämfört med föregående år (360,9). Kostnaderna för alla verksamhetsgrenarna har minskat för att säkerställa att verksamheten kan bedrivas inom anvisade ramar. De främsta orsakerna till de minskade kostnaderna är lägre driftkostnader med 25,8 miljoner kronor hänförliga till konsultkostnader inom kärnverksamheten och it-infrastruktur samt lägre lönekostnader för egen personal med 15,6 miljoner kronor. Vidare har kostnaderna för externa utbildningskonsulter och för rekrytering av personal minskat med 5,5 miljoner kronor.

Anslag

Årets anvisade medel för anslag 1:15 Riksrevisionen uppgick till 302,3 miljoner kronor. Föregående år utnyttjades 7,0 miljoner kronor av tillgänglig anslagskredit, vilket medför att det disponibla beloppet 2013 uppgick till 295,3 miljoner kronor. Anslagsförbrukningen var 279,3 miljoner kronor, vilket innebär ett utgående anslagssparande 2013 om 16 miljoner kronor. Anslagsförbrukningen 2013 var lägre än anvisade medel i syfte att betala av den utnyttjade krediten från 2012 samt att skapa ekonomiskt utrymme för de kommande årens behov av nödvändiga utvecklingsinsatser för verksamheten.

Peer review-teamets rapport om granskningen av Riksrevisionens verksamhet pekar på områden där det behövs betydande satsningar. Dessa satsningar ingår också i Riksrevisionens planering för kommande år:

- en modell för riskanalys för staten
- formerna för allokering av resurser inom årlig revision
- metodstöd i den årliga revisionen
- it-verktyg som stöder den årliga revisionen
- effektivisering och vidareutveckling av processen för effektivitetsrevision.

Därtill genomförs nu investeringar i elektronisk dokumenthantering, inklusive arkiv och diarium. Dessa satsningar bidrar till en effektivisering av arbetsprocesserna och till organisationens kunskapsförvaltning.

Riksrevisionen gör bedömningen att utgående anslagssparande 2013 behövs för att finansiera ovan nämnda utvecklingsinsatser.

Årets anvisade medel för anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete uppgick till 40,0 miljoner kronor. Föregående år utnyttjades 1,0 miljon kronor av tillgänglig anslagskredit, vilket medför att det disponibla beloppet 2013 uppgick till 39,0 miljoner kronor. Anslagsförbrukningen var 38,4 miljoner kronor, vilket innebär ett utgående anslagssparande 2013 om 0,5 miljoner kronor. Av totalt fördelade verksamhetskostnader om 136,5 (168,7) miljoner kronor har 9,6 (12,3) miljoner kronor belastat anslaget.

Årlig revision

Mål

Målet för granskningsverksamheten är att den valda inriktningen håller hög kvalitet, är relevant och intressant samt når en hög verkningsgrad. För verksamhetsgrenen årlig revision innebär detta att granskningen ska utföras i enlighet med god revisionssed och att revisionsberättelser för de granskningsobjekt som omfattas av lagen om statlig revision lämnas i tid. Granskningen ska vara förebyggande, dvs. eventuella fel och brister ska när så är möjligt uppmärksammas så tidigt som möjligt för att undvika väsentliga fel i en årsredovisning.

Resultat och bedömning

Sammanfattande bedömning

Den årliga revision av 2012 års årsredovisningar som slutfördes under 2013 har genomförts enligt god revisionssed. Denna utgörs sedan 2011 av internationella revisionsstandarder (ISSAI) för finansiell revision. Samtliga revisionsberättelser lämnades i tid. Uppföljning visar att de fel och brister som Riksrevisionen rapporterade i revisionsberättelserna för 2011 har lett till att den berörda myndigheten har vidtagit åtgärder eller till en dialog mellan myndigheten och respektive departement. Den årliga revisionen har ett fortsatt högt förtroende bland dem som är föremål för granskningen. Verksamhetens resultat bedöms som tillfredsställande.

Måluppfyllelse

Verksamhetsutveckling under året

Verksamheten under 2013 har i stor utsträckning påverkats av förberedelser inför och genomförande av den s.k. peer review som har genomförts av Riksrevisionens motsvarighet i Storbritannien, National Audit Office (NAO). NAO har med sin längre erfarenhet av tillämpningen av internationella revisionsstandarder kunnat överföra värdefull kunskap till gagn för organisationens lärande och den pågående verksamhetsutvecklingen av årlig revision. NAO:s slutsatser och rekommendationer ligger också väl inom ramen för de utvecklingsbehov som har identifierats internt inom Riksrevisionen. Dit hör inte minst behovet av utvecklad metodik inom vissa områden, ett utvecklat it-stöd och förändrade uttalanden i revisionsberättelsen, bl.a. om myndigheternas resultatredovisning och intyganden om intern styrning och kontroll. Inom samtliga dessa områden har det också pågått utvecklingsprojekt under 2013.

När det gäller granskningen av resultatredovisningen har riksrevisorerna fattat beslut om att utveckla en kompletterande revisionsinstruktion till ISSAI. ISSAI är utvecklade för den finansiella rapporteringen i en årsredovisning och

kan inte utan svårigheter tillämpas för annan typ av rapportering t.ex. resultatredovisning och intyganden om intern styrning och kontroll. Detta har också aktualiserat tillämpningen av begreppet rättvisande bild i den nuvarande revisionsberättelsen. En ny utformning av uttalandena i revisionsberättelsens olika delar av en årsredovisning kommer därför att tas fram och användas i årsredovisningar för räkenskapsåret 2014. Införandet av nya uttalanden samordnas därmed med en planerad större förändring av revisionsberättelsernas innehåll och struktur till följd av nya internationella standarder.

Under 2013 har arbetet fortsatt med förberedelserna inför anskaffning av ett nytt it-stöd för årlig revision. Tanken är att det nu egenutvecklade systemet som driftsattes 2003 ska ersättas av ett standardssystem med inbyggt stöd för revision enligt International Standard on Auditing (ISA). I dag finns det flera sådana tänkbara alternativa system tillgängliga på marknaden. En upphandling kommer att inledas under 2014.

Ett fortsatt utvecklingsarbete har pågått under 2013 avseende granskningen av årsredovisningen för staten. Två större förändringar har skett som påverkar både omfattningen och inriktningen av granskningen. Den nya budgetlagen innebär att granskningen nu ska avse hela dokumentet och inte som tidigare bara de finansiella delarna. Övergången till revision enligt ISSAI från 2011 innebär också betydligt högre krav på tillämpat ramverk för upprättandet av årsredovisningen. För att möta kravet på att Riksrevisionens granskning ska avse årsredovisningen i sin helhet sker nu en utveckling av formerna för rapportering av granskningen. En granskning som i högre utsträckning än tidigare kommer att involvera effektivitetsrevisionen. Det nya arbetssättet kommer att genomföras stegvis under några års tid. Ett viktigt ingångsvärde i granskningen kommer också att bli det arbete som inleddes 2013 med att utveckla en för Riksrevisionen gemensam och mer samlad och genomarbetad riskbedömning av staten.

Kvalitetsarbetet

En viktig del i en årlig revision är att den genomförs och avrapporteras på ett sätt som verkar förebyggande. Det är därför viktigt att iakttagelser kommuniceras på ett sådant sätt att de lätt kan förstås av organisationernas ledningar, så att rekommendationer i hög grad kan följas. En effektiv kommunikation är givetvis också viktig för andra intressenter i årlig revision som departementsledning, riksdagen samt allmänhet och media. Det är mot denna bakgrund positivt att de revisionsberättelser som lämnades 2013 och som avsåg räkenskapsåret 2012 i allt väsentligt inte behövde modifieras, dvs. att de kunde lämnas i en standardutformning. För fem årsredovisningar modifierades uttalandet.

I två fall avstod Riksrevisionen från att lämna ett uttalande och i tre fall lämnades ett uttalande med reservation.⁴ För dessa går det ännu inte att bedöma om de rapporterade bristerna kvarstår då granskningen av årsredovisningarna för 2013 ännu inte är slutförd. En mer utförlig redovisning av vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av de rapporterade bristerna lämnas i Riksrevisionens uppföljningsrapport.

När det gäller en uppföljning av om den årliga revisionen utförs med rätt kvalitet finns ett internt kvalitetsråd som består av erfarna ansvariga revisorer samt experter inom olika områden. Rådet gör bedömningar i komplicerade frågor eller frågor av principiellt intresse. Bedömningarna publiceras på Riksrevisionens intranät. Dessutom genomför kvalitetsrådet årligen en intern kontroll av ett urval avslutade revisionsakter. Kontrollen utgår från fastställda kvalitetskriterier. Varje ansvarig revisors akter ska kontrolleras minst vart tredje år. Under 2013 kontrollerades nio ansvariga revisorer när det gäller revision av myndigheter och två förordnade revisorer när det gäller revision av bolag och stiftelser. Kvalitetskontrollen visade att revisionen av dessa bedömdes i allt väsentligt vara utförd och dokumenterad i enlighet med kraven i ISSAI för finansiell revision. I ett fall föranledde kvalitetskontrollen åtgärder till följd av brister i dokumentationen. Ett kompletterande sätt att mäta och följa upp kvaliteten och hur kommunikationen med revisionsobjekten fungerar är genom årligt återkommande enkätundersökningar till en tredjedel av myndigheterna. Årets undersökning visar ett fortsatt högt förtroende för den årliga revisionen. Flerparten av de myndigheter som svarade,⁵ 96 procent (93 procent) hade en samlad positiv bedömning av hur revisionen hade genomförts. Svarsfrekvensen i årets undersökning var lägre jämfört med tidigare år vilket kan föranleda ändrade rutiner för enkäten eftersom svaren är ett viktigt underlag för den interna verksamhetsutvecklingen.

⁴ Ett uttalande med reservation används när revisorn drar slutsatsen att det finns väsentliga fel men de inte är genomgripande eller om revisorn inte har kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis men drar slutsatsen att möjliga fel inte är genomgripande.

⁵ En tredjedel (73 st) av myndigheterna tillfrågades. Av dem svarade 47, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 64 procent (83 procent 2012 och 62 procent 2011). Av de myndigheter som svarade gjorde 45 helt eller i huvudsak en samlad positiv bedömning.

*Kostnader för den årliga revisionen verksamhetsåret 2013*TABELL 2 FÖRDELNING AV NETTOKOSTNADER MELLAN OLIKA TYPER AV GRANSKNINGSOBJEKT⁶ 2011–2013 (TKR)

	2013	2012	2011
Stora myndigheter	62 769	66 818	59 080
Övriga myndigheter och andra organisationer	70 384	73 308	61 824
Bolag och stiftelser	546	1 244	1 971
Summa	133 699	141 370	122 875

Kostnaderna för den årliga revisionen har, som framgår ovan, minskat med ca 7,7 miljoner kronor under 2013 i jämförelse med 2012. Merparten av minskningen, ca 5 miljoner kronor, avser minskade kostnader för extern kompetens.

TABELL 3 FÖRDELNING AV TIMMAR FÖR ANSTÄLLD PERSONAL MELLAN OLIKA TYPER AV GRANSKNINGSOBJEKT 2011–2013

	2013	2012	2011
Stora myndigheter	57 982	55 574	54 752
Övriga myndigheter och andra organisationer	65 695	65 344	60 949
Bolag och stiftelser	467	1 052	1 697
Summa	124 144	121 970	117 398

Antalet redovisade timmar för anställd personal har som framgår ovan ökat under 2013 och därmed till delar kompenserat minskat resurstöd genom extern kompetens. Som framgår har ökningen i allt väsentligt kunnat användas för granskning av stora myndigheter. Årlig revision av bolag och stiftelser där Riksrevisionen får förordna revisor har fortsatt att minska. Granskningen av bolag och stiftelser utförs numera i allt väsentligt genom effektivitetsrevision.

Redovisning av prestationer

Den årliga revisionens arbete bedrivs under revisionsåret som sträcker sig fr.o.m. april t.o.m. mars. Revisionsåret avslutas med en revisionsberättelse i mars avseende årsredovisningen för året innan. Antalet revisionsberättelser varierar över åren och beror på hur många myndigheter som ska lämna en årsredovisning och som enligt lagen om revision av statlig verksamhet ska granskas av Riksrevisionen. Därutöver lämnas en revisorsrapport om delårsrapporter för de myndigheter som måste lämna delårsrapporter. De brister som iakttas rapporteras löpande till respektive myndighet. De brister som Riksrevisionen bedömer bör komma till ledningens kännedom rapporteras i en revisionsrapport. Antalet rapporter varierar betydligt från år till år.

Under 2013 lämnades 244 revisionsberättelser för myndigheter och 5 revisionsberättelser för bolag där Riksrevisionen förordnat revisor. Av dessa revis-

⁶ Med stora myndigheter avses de myndigheter som ska lämna särskild dokumentation enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 2 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Riksbanken.

ionsberättelser avsåg 248 årsredovisningen för 2012, medan 1 avsåg årsredovisningen för en del av 2013 i samband med avvecklingen av myndigheten. Under 2013 lämnades 2 revisionsberättelser där Riksrevisionen avstod från att uttala sig om den rättvisande bilden samt 3 revisionsberättelser med reservation. För 2013 års delårsrapporter lämnades 58 revisorsrapporter över översiktlig granskning av delårsrapport.

TABELL 4 REVISIONSBERÄTTELSE LÄMNAD UNDER 2011–2013 (ANTAL)

	2013	2012	2011
Summa	249	251	258
Stora myndigheter	43	43	43
Övriga myndigheter och andra organisationer	201	203	207
Bolag och stiftelser	5	5	8
varav modifierade revisionsberättelser	5	4	2

Som framgår har antalet myndigheter vars årsredovisningar granskas genom årlig revision minskat under perioden till följd av att myndigheter har slagits samman med bibehållen verksamhet. Riksrevisionens granskning av statliga bolag och stiftelser sker primärt genom effektivitetsrevision. Möjligheten att förordna revisor är ett komplement till denna granskning.

Avgifter för årlig revision

Enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska den årliga revisionen vara avgiftsbelagd. Inkomsterna redovisas mot inkomstitel och disponeras således inte av Riksrevisionen. Avgifterna ska beräknas så att full kostnadstäckning uppnås och över tiden anpassas så att varken överskott eller underskott uppstår. Riksrevisionen gör årligen en översyn av avgifterna.

TABELL 5 SKILLNAD MELLAN AVGIFTSINTÄKTER OCH NETTOKOSTNADER INOM DEN ÅRLIGA REVISIONEN 2011–2013 (TKR)

	2013	2012	2011
Avgiftsintäkter	131 742	125 166	120 168
Kostnader	133 699	141 370	122 875
Årets överskott/underskott (-)	-1 957	-16 204	-2 707
Ackumulerat över-/underskott (-)	2 818	4 775	20 979

Årets underskott om ca 2 miljoner kronor, en minskning i förhållande till 2012 med ca 14 miljoner kronor, förklaras både av ökade avgiftsintäkter om ca 6,6 miljoner kronor och av minskade kostnader om 7,7 miljoner kronor. Ökningen i avgiftsintäkter förklaras av justering i avgiftsnivåerna men också av att antalet fakturerbara timmar har ökat med ca 2 000 timmar. Det ackumulerade överskottet har minskat och uppgår nu till 2,8 miljoner kronor.

Effektivitetsrevision

Mål

Effektivitetsrevisionen ska främst ta sikte på förhållanden med anknytning till statens budget, genomförandet och resultatet av statlig verksamhet och åtaganden i övrigt men får också avse de statliga insatserna i allmänhet. Granskningen ska främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser. För verksamhetsgrenen effektivitetsrevision innebär detta att inriktningen är relevant och intressant och att granskningen håller hög kvalitet och når en hög verkningsgrad.

Resultat och bedömning

Sammanfattande bedömning

Effektivitetsgranskningarna följer den inriktning av revisionen som riksrevisorerna har beslutat om och som meddelats till riksdagen genom granskningsplanen. Riksrevisionens bedömning är att rapporterna lever upp till de krav på inriktning och kvalitet som har formulerats. Genomförda enkäter om hur de granskade organisationerna uppfattar Riksrevisionen har visat på ett fortsatt gott resultat. Uppföljningsrapporten 2013 visade, i likhet med tidigare år, att Riksrevisionens granskning ger upphov till förbättringar i den statliga verksamheten. Riksrevisionens samlade bedömning är därför att de tre målen för effektivitetsrevisionen har uppnåtts. Även resultatet av vår s.k. peer review pekar på att effektivitetsrevisionen lever upp till ställda krav på kvalitet.

Måluppfyllelse

Resultatredovisningen nedan bygger på en analys av de 23 publicerade rapporterna under 2013.

Under 2013 har Riksrevisionens granskningar huvudsakligen genomförts inom nio olika granskningsstrategier:

- offentliga finanser
- försvarets förmåga
- etablering och integration
- statens insatser på skolområdet
- statens insatser på hälso- och sjukvårdsområdet
- hållbara pensioner
- medborgarna och förvaltningen
- hållbar utveckling – klimat (har avslutats under året)
- staten på marknaden (har avslutats under året).

Strategierna omfattar flera granskningar för att kunna belysa centrala frågeställningar inom ett verksamhetsområde utifrån olika perspektiv. Strategierna

löper över flera år. Ambitionen under 2013 har varit att utöka antalet granskningar vid sidan av strategierna. Valet av strategier och enskilda granskningar, inom ramen för strategier och fristående granskningar, utgår från bedömningar av väsentliga områden där det finns en hög risk för ineffektivitet. Detta är en förutsättning för att granskningarna ska vara relevanta och intressanta. Underlaget för riksrevisorernas beslut om granskningsinriktningen och valet av granskning kräver en väl fungerande omvärldsanalys.

Riksdagen har betonat att effektivitetsrevisionen i ökad utsträckning bör verka främjande för att underlätta det förändringsarbete för bättre hushållning, resursutnyttjande och ökad måluppfyllelse som granskningsresultaten ger anledning till. Detta har också varit en ambition som ligger i linje med riksrevisorernas strategiska inriktning sedan 2008. Den närmare inriktningen av granskningen bör därför i ökad utsträckning avse måluppfyllelse, resursutnyttjande och hushållning. Nedan visas utvecklingen under perioden 2011 till 2013 utifrån olika granskningsinriktningar.

TABELL 6 ANTAL PUBLICERADE GRANSKNINGAR OCH FÖRDELNING MELLAN OLIKA GRANSKNINGSINRIKTNINGAR 2011–2013

	2013	2012	2011
Måluppfyllelse, resursutnyttjande och hushållning	18	18	17
Styrning och interna processer	4	7	11
Redovisning till regeringen och riksdagen	1	2	2
Regelefterlevnad	0	0	0
Summa	23	27	30

Av tabellen ovan framgår att numera har huvuddelen av de publicerade granskningarna en inriktning mot måluppfyllelse, resursutnyttjande och hushållning. Tabellen visar också att andelen sådana granskningar ökar. I granskningsinriktningen styrning och interna processer ingår sådana granskningar där effektiviteten i de interna processerna har undersökts hos dem som granskas. Detta är områden som har betydelse för såväl måluppfyllelse och resursutnyttjande som hushållning, men där det är svårt att entydigt hänföra slutsatserna till något av dessa områden. Granskningar som är inriktade på redovisning till regeringen och riksdagen avser främst strategin offentliga finanser.

Under 2013 förändrades den interna kvalitetssäkringen inom effektivitetsrevisionen genom en övergång till en mer kollegial form. Detta innebär att effektivitetsrevisorer lämnar synpunkter på varandras arbete utifrån särskilt beslutade kvalitetskriterier. Samtidigt inrättades också ett internt kvalitetsråd som genom egna initiativ och efterfrågestyrd rådgivning bidrar till höjd kvalitet i granskningsverksamheten. Syftet med de förändrade formerna för kvalitetssäkringen är att bättre utnyttja och kommunicera den samlade kompetensen i organisationen. Genom att fler medarbetare engageras i kvalitetsarbetet ges också nya möjligheter att föra ett professionellt samtal varvid kompetensen i kvalitetsfrågor breddas och fördjupas. Förutsättningarna blir då också bättre för ett kontinuerligt lärande i organisationen. Erfarenheterna är så här långt goda

och Riksrevisionen bedömer att granskningsrapporterna är trovärdiga och lever upp till de formulerade kvalitetskraven. Den peer review som genomfördes under 2013 och där Finlands riksrevision svarade för huvuddelen av genomgången av effektivitetsrevisionen bekräftade också denna bild. Den övergripande bedömningen var att Riksrevisionen väl uppfyller internationella standarder för effektivitetsrevision. I sin rapport påpekade peer review-teamet också behovet av att skapa ett bättre och mer samlat underlag för analys och bedömning av risker i den statliga förvaltningen – ett underlag som kan ligga till grund för den närmare inriktningen inom såväl årlig revision som effektivitetsrevision. Riksrevisionen inledde också ett sådant utvecklingsarbete under 2013.

I likhet med tidigare år har de som berörts av granskningen getts möjlighet att genom särskilda enkäter lämna sin syn på hur granskningen har genomförts. De frågor som ställs i enkäten har formen av positiva påståenden där organisationen kan ge fyra olika svar: ”instämmer helt”, ”instämmer i huvudsak”, ”instämmer till viss del” samt ”instämmer inte”. För de granskningar som publicerades 2013 och som ingick i undersökningen var bedömningen i 79 procent av de inkomna svaren att man helt eller i huvudsak instämde i påståendena. Detta var en minskning med 8 procent jämfört med 2012 och ungefär i paritet med 2011 (81 procent). En viss variation från år till år är naturlig, men helhetsintrycket visar att de statliga aktörer som har granskats har en positiv syn på hur Riksrevisionen har genomfört och kommunicerat granskningarna.

Effektivitetsrevisionen bör som angetts ovan främja förändringsarbetet inom staten, dvs. att de brister som Riksrevisionen uppmärksammar i sina rapporter också blir åtgärdade. Granskningen ska ha en hög verkningsgrad. Riksrevisionen följer sedan några år upp verkningsgraden genom den årliga uppföljningsrapporten. Uppföljningsrapporten 2013 innehöll en djup uppföljning av 11 granskningsrapporter och en mer översiktlig uppföljning av 50 granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen. Uppföljningen visar att flertalet granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen har medfört någon form av åtgärd av regeringen eller andra berörda organisationer.

Kostnader för effektivitetsrevisionen verksamhetsåret 2013

TABELL 7 NETTOKOSTNADER FÖR EFFEKTIVITETSREVISION 2011–2013 (TKR)

	2013	2012	2011
Omvärldsbevakning EFF	21 777	31 757	24 788
Förstudier och huvudstudier	97 606	116 054	104 030
Efterarbete EFF	3 243	4 671	4 341
Summa	122 626	152 482	133 158

TABELL 8 REDOVISADE TIMMAR FÖR ANSTÄLLD PERSONAL INOM EFFEKTIVITETSREVISION 2011–2013

	2013	2012	2011
Omvärldsbevakning EFF	23 158	28 666	22 628
Förstudier och huvudstudier	99 730	101 754	96 745
Efterarbete EFF	3 435	2 821	2 015
Summa	126 323	133 242	121 389

Som framgår av tabell 7 och 8 har såväl kostnader som redovisade timmar för effektivitetsrevision minskat i förhållande till 2012. Detta förklaras främst av minskade personalkostnader såsom lönekostnader och utbildningskostnader samt lägre kostnader för extern kompetens. Under avsnittet Kompetens och personal redovisas kompetensutveckling och användningen av extern kompetens i granskningsverksamheten.

Omvärldsbevakningens andel av kostnader och redovisade timmar för effektivitetsrevision har minskat jämfört med 2012. Detta beror i stor utsträckning på att inga nya strategier har startats under året och att antalet granskningar vid sidan av strategier har ökat. Omvärldsbevakningen har i stor utsträckning historiskt påverkats av behovet att förnya beslutade granskningsstrategier.

Kostnader per granskningsrapport

TABELL 9 KOSTNADER FÖR FÖRSTUDIER OCH HUVUDSTUDIER SAMT STYCKKOSTNAD PER PUBLICERAD GRANSKNING 2011–2013 (TKR)

	2013	2012	2011
Upparbetade kostnader vid årets början	54 435	65 365	63 140
Årets kostnader	97 606	116 054	104 030
Upparbetade kostnader vid årets slut	44 787	54 435	65 365
Kostnad för årets avslutade granskningar	107 254	126 984	101 804
– Därav expedierade granskningar under året	105 727	117 854	101 148
– Därav granskningar som inte resulterat i rapport	1 527	9 130	656
Antal expedierade granskningar	23	27	30
Styckkostnad för årets avslutade granskningar	4 663	4 703	3 393

Som framgår ovan har styckekostnaden för expedierade granskningar varit i nivå med föregående år. Kostnaderna för granskningar som inte har resulterat i någon rapport har minskat sedan 2012.

TABELL 10 REDOVISADE TIMMAR FÖR FÖRSTUDIER OCH GRANSKNINGAR SAMT
GENOMSNIITTLIG INSATS PER PUBLICERAD GRANSKNING 2011–2013

	2013	2012	2011
Upparbetade timmar vid årets början	48 766	59 585	61 920
Årets timmar	99 730	101 667	96 383
Upparbetade timmar vid årets slut	47 013	48 766	59 585
Timmar för årets avslutade granskningar	101 483	112 485	98 718
– Därav expedierade granskningar under året	99 840	103 634	97 916
– Därav granskningar som inte resulterat i rapport	1 643	8 851	802
Antal expedierade granskningar	23	27	30
Snitt timmar för årets avslutade granskningar	4 412	4 166	3 291

Den nedlagda tiden per granskning har ökat något under 2013. Här har det minskade konsultutnyttjandet haft viss betydelse genom att man i ökad utsträckning har använt egen personal i granskningarna.

Internationellt utvecklingssamarbete

Mål

Målet för det internationella utvecklingssamarbetet är att bidra till att stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva revision i enlighet med internationella redovisningsstandarder (ISSAI). Målet återspeglas i samtliga projektmål i portföljen, även om de exakta formuleringarna kan variera. Det bryts ner i tre delmål som uttrycker vad en SAI (Supreme Audit Institution) måste uppnå för att det övergripande målet ska nås: effektiva revisionsprocesser, användarvänliga rapporter av hög kvalitet och kvalitativa relationer med intressenter.

Riksrevisionens insatser ska bidra till något eller alla av dessa delmål. Måluppfyllelsen beror ofta på flera faktorer som ligger utanför projektets kontroll och det tar normalt sett flera år att uppnå målen. På årlig basis kan de myndighetsnära resultaten, de s.k. prestationerna, redovisas. Dessa bidrar till måluppfyllelse på längre sikt.

Resultat och bedömning

Sammanfattande bedömning

Riksrevisionens internationella projektportfölj består av globala och regionala program samt bilaterala utvecklingsinsatser i Afrika, Asien, västra Balkan och Östeuropa. På global nivå har arbetet fokuserat på frågor kring revisionens kapacitetsutveckling inom ramen för INTOSAI-samarbetet. På regional nivå har myndigheten samarbetat med samarbetsorganisationen för engelsktalande revisionsmyndigheter i Afrika (AFROSAI-E) samtidigt som ett regionalt samarbete mellan revisionsmyndigheterna på västra Balkan har påbörjats. Det senare har fokuserat på att främja parallellgranskningar i regionen. På det bilaterala planet har utvecklingsprojekt i Bosnien och Hercegovina, Georgien, Kambodja, Kenya, Kosovo, Moldavien och Tanzania fortsatt. Föregående års arbete med att studera förutsättningarna för eventuellt samarbete med Uganda och Palestina resulterade i två nya samarbetsprojekt under 2013.

Även i år har projektportföljen dominerats av insatser inom effektivitetsrevision. Fokus har legat på att coacha individuella team och på det sättet dels förbättra och effektivisera revisionsprocessen, dels öka kvaliteten i revisionsrapporterna. I syfte att etablera och stärka effektiva processer inom finansiell revision och granskning av regelefterlevnad har genomförandet av ISSAI stått i fokus. Aktiviteter avseende utveckling av ledning och styrning samt kommunikation har varit inriktade mot framför allt förändringsledarskap.

Verksamheten har i huvudsak skett enligt plan. Politisk turbulens och bristande mottagningskapacitet har lett till förseningar i några av projekten.

Måluppfyllelse per samarbetsprojekt

I enlighet med verksamhetens mål har årets insatser inom bilaterala partnerskap fokuserat på att stödja de nationella revisionsorganen i deras arbete med att etablera effektiva revisionsprocesser, revisionsrapporter av hög kvalitet och ändamålsenliga externa relationer.

AFROSAI-E

Samarbetet med AFROSAI-E och dess 24 medlemsorganisationer sker genom det exekutiva sekretariatet i Sydafrika och syftar till att genomföra organisationens strategiska plan. Riksrevisionen ställer såväl långtids- som korttidsexperter samt finansiella resurser till AFROSAI-E:s förfogande och bidrar därmed till metodutveckling och till att ta fram praktiska revisionsverktyg, t.ex. handböcker, manualer och utbildningsmaterial inom organisationens samtliga strategiska områden. Riksrevisionen har vidare bidragit till grundutbildningen av drygt 100 nya effektivitetsrevisorer och till vidareutbildning av ett femtontal revisorer i kvantitativ dataanalys. Därtill har ett femtiotal medarbetare utbildats i strategiska kommunikations- och HR-frågor. Riksrevisionen har vidare medverkat vid tre kvalitetsuppföljningar av medlemsorganisationer, vilka resulterade i rekommendationer om hur dessa ska kunna stärka sina kvalitetssystem.

Bosnien och Hercegovina

Det instabila politiska läget i Bosnien och Hercegovina har påverkat samarbetet och gjort det svårt att bedriva projektet enligt plan. Under året slöts ett nytt samarbetsavtal med tre av revisionsmyndigheterna i Bosnien och Hercegovina. Myndigheten i Republika Srbska valde att ställa sig utanför samarbetet.

För att förbättra och effektivisera revisionsprocessen samt öka kvaliteten på rapporter har Riksrevisionen löpande stöttat team inom effektivitetsrevision. Nio effektivitetsrapporter har publicerats. Vidare har de bosniska revisionsmyndigheterna börjat samarbeta med andra länder om parallellgranskningar och gemensamma utbildningar. Inom ramen för finansiell revision och regel efterlevnad har samarbetet fokuserat på att lägga en grund för att införa ISSAI. Arbetet resulterade i ett beslut om den framtida revisionsinriktningen hos samarbetsparten samt en kartläggning och identifiering av områden inom metod- och kvalitetssäkringsarbete som behöver utvecklas i enlighet med ISSAI.

Georgien

Det nuvarande samarbetsavtalet löpte ut vid årsskiftet 2013/14. Riksrevisionen har i diskussioner under 2013 varit positiv till ett fortsatt samarbete under förutsättning att den politiska turbulensen i Georgien inte leder till att revisionsmyndighetens integritet ifrågasätts. Insatserna under 2013 har i huvudsak fo-

kuserat på förbättrad och effektiv effektivitetsrevisionsprocess genom coaching av revisionsteam. Insatserna har bidragit till två färdiga rapporter och två rapportutkast.

Kambodja

Det nuvarande samarbetsavtalet löpte ut vid årsskiftet 2013/14 och en ettårig förlängning av avtalet har diskuterats. Under 2013 har insatserna fokuserat på metod- och kvalitetssäkringsfrågor inom finansiell revision. Årets insatser har bidragit till ett utkast till manual som finns för beslut och intressanta iakttagelser hos de coachade teamen. Samarbetet har också lett till att revisionsmyndigheten har introducerat kvalitetssäkring och kvalitetskontroll i liten skala.

Kenya

Under året har samarbetet präglats av kommunikationssvårigheter, vilket har lett till förseningar i projektgenomförandet. De insatser som har genomförts har inriktats på kvalitetssäkringsfrågor i syfte att förbättra och effektivisera processen för finansiell revision. Årets samarbete har också resulterat i förslag till ett omstrukturerat internt utbildningsprogram. Vidare har ledarskapsfrågor med inriktning på förändringsledning stått i fokus. En workshop för de 30 högsta cheferna har resulterat i en ökad medvetenhet om och en gemensam syn på revisionsmyndighetens strategiska utvecklingsplan och behov av att utveckla en professionell kommunikationsfunktion.

Kosovo

Under året har samarbetet inriktats på det praktiska arbetet inom effektivitetsrevision genom att coacha team och genomföra utbildningar. Riksrevisionen har också tagit fram underlag till vissa moduler inom revisionsmyndighetens certifieringsprogram för finansiell revision. För att förbättra och effektivisera revisionsprocessen har Riksrevisionen också genomfört utvecklingsinsatser avseende interna rutiner kring exempelvis tidredovisning och relationerna mellan fackförening och arbetsgivare.

Moldavien

Projektinsatserna har under året fokuserat på coaching av två pilotteam inom revisionsmyndigheten, vilket har resulterat i två rapporter inom finansiell revision. För att stärka revisionsprocessen har en manual för kvalitetssäkring i enlighet med ISSAI tagits fram inom projektet, vilken också har fastställts av revisionsmyndighetens högsta ledning. För att främja en större samsyn inom revisionsmyndighetens ledning kring dess mandat och uppdrag och övergången

från sovjetisk kontroll till modern revision, har Riksrevisionen under året initierat ett erfarenhetsutbyte mellan den moldaviska och den lettiska revisionsmyndigheten.

Tanzania

Trots att samarbetsparten har varit påtagligt pressad av sitt uppdrag som FN-revisor har projektgenomförandet gått enligt plan. Årets insatser har fokuserat på att stärka chefernas roll i revisionsprocessen, t.ex. en ökad förståelse för den nya revisionsmetodik och ett större kvalitetsansvar. En effektivitetsrevisionsstrategi har tagits fram och beslutats av riksrevisorn. På it-revisionsområdet har projektet lett till ökade kunskaper och en bättre hantering av revisionens iakttagelser. En uppföljning av en tidigare it-strategisk behovsanalys har visat på ett behov av åtgärder på flera områden, vilket National Audit Office of Tanzania (NAOT) arbetar med.

Uganda

Under 2013 inleddes ett samarbete med revisionsmyndigheten i Uganda som fokuserar på metodfrågor och praktisk förankring av beslutade revisionsmetoder i organisationen. Inom finansiell revision har fokus legat på coachning av revisionsmyndighetens metodavdelning och på att ta fram kursmaterial för att ge alla revisorer utbildning i hur den nya manualen ska tillämpas. Inom effektivitetsrevision har stödet riktats till chefer på operativ nivå och till revisionsteam i syfte att såväl stärka revisionsprocessen som att höja kvaliteten på rapporterna. För att stärka revisionsmyndighetens externa relationer har Riksrevisionen tillhandahållit såväl medieträning till den högsta ledningen som utbildning av den ugandiska kommunikationsfunktionen, vilket har lett till en högre närvaro i media.

Palestina

Under året inleddes ett samarbete som har haft som fokus att utveckla den palestinska revisionsmyndighetens förmåga att bedriva effektivitetsrevision på miljöområdet, t.ex. frågor kring val och motivering av valda granskningsområden. Detta har resulterat i dels ett utkast till en förstudierapport, dels ett utkast till en huvudstudierapport.

Övriga projekt

Under 2013 påbörjades insatsen Regionalt Balkan, som kompletterar Riksrevisionens övriga insatser på västra Balkan och syftar till att främja samarbete i regionen. Revisionsmyndigheterna i Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kosovo, Montenegro, Makedonien, Serbien och Turkiet har under 2013 deltagit i ett initiativ från EU som syftar till att åstadkomma parallellgranskningar inom

effektivitetsrevisionen i Balkanområdet. Riksrevisionen har deltagit med expertis i denna process. Regionalt samarbete ger också möjlighet till stordriftsfördelar då exempelvis utbildningar kan genomföras för flera revisionsmyndigheter samtidigt. Effektivitetsrevisorer från Albanien, Bosnien och Hercegovina och Kosovo har deltagit i utbildningar arrangerade av Riksrevisionen. I utbildningssyfte har flera svenska och bosniska granskningsrapporter använts som utbildnings- och referensmaterial. I deltagarnas utvärdering av utbildningar och coachning har Riksrevisionen fått goda vitsord.

Kvalitetshöjande åtgärder

Som ett resultat av tidigare års insatser inom metod- och kvalitetsutveckling samt effektivisering av verksamheten har den nya verksamhetsprocessen beslutats och nya mallar för dokumenthantering har tagits fram. För att skapa förutsättningar för att på ett ändamålsenligt sätt mäta resultat i projektverksamheten, både kort- och långsiktigt, fortsätter myndigheten sitt arbete med utveckling av ett resultatramverk. Under 2013 har kompetensutvecklingen bl.a. inriktats på resultatbaserad management och effektiva utbildnings- och mötesformer. I september anordnades en professionsdag där medarbetare från olika delar av organisationen deltog i syfte att utveckla sina kunskaper inom mångfald och pedagogik.

TABELL 11 KOSTNADER⁷ FÖR DET INTERNATIONELLA UTVECKLINGSSAMARBETET 2011–2013 (TKR) SAMT UPPGIFTER OM NÄR DEN NUVARANDE PROJEKTFASEN AVSLUTAS

	2013	2012	2011	Avslut
AFROSAI-E	12 671	13 000	13 177	2015-12-31
Bosnien	2 801	3 174	2 572	2016-06-30
Georgien	2 142	3 386	4 151	2013-12-31
Kambodja	1 533	1 467	1 919	2013-12-31
Kenya	1 922	3 170	1 782	2013-12-31
Kosovo	1 433	2 603	1 994	2016-06-30
Moldavien	2 654	3 839	3 284	2015-12-31
Tanzania	4 267	6 245	6 970	2015-12-31
Uganda	2 140	–	–	2015-06-30
Palestina	1 098	–	–	2015-12-31
Övrigt	5 866	4 743	4 069	
Summa	38 527	41 627	39 918	

Årets verksamhetskostnader är ca 3 miljoner kronor lägre jämfört med föregående år vilket beror på framförallt lägre kostnader för personal och extern kompetens.

⁷ Verksamhetens nettokostnader inklusive transfereringar. Kostnaderna för transfereringar uppgår till 3 871 tkr (2013), 3 693 tkr (2012), 3 928 tkr (2011).

TABELL 12 REDOVISADE TIMMAR FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAM-
ARBETE 2011–2013

	2013	2012	2011
Summa	29 383	28 790	27 785

Under året har antalet nedlagda timmar ökat med ca 600 timmar jämfört med år 2012 vilket förklaras av en högre aktivitetsnivå framförallt när det gäller de nya samarbetsprojekten.

Omvärldsriktad verksamhet

Mål

Målet för verksamhetsgrenen omvärldsriktad verksamhet är att befästa och främja revisionens roll, både nationellt och internationellt, samt bidra till ett högt genomslag av Riksrevisionens verksamhet.

Resultat och bedömning

Sammanfattande bedömning

Inom den internationella omvärldsriktade verksamheten har Riksrevisionen deltagit i samarbetet inom INTOSAI, EU och Norden. Vidare har myndigheten hanterat flertalet bilaterala kontakter, besök och förfrågningar. Verksamheten har i huvudsak genomförts enligt plan och med tillfredställande resultat.

Trots att den ekonomiska situationen 2013 begränsade Riksrevisionens möjlighet att delta i och anordna aktiviteter, har myndigheten deltagit i ett flertal seminarier och utbildningar under året. Fokus har inte bara legat på att kommunicera granskningsresultat, utan i flera sammanhang på att öka kunskapen om vårt mandat, vår roll och vårt uppdrag. De instruktionsenliga uppgifterna, Riksrevisorernas årliga rapport, uppföljningsrapport, granskningsplan och remisser, har genomförts enligt plan. Kontakterna med riksdagens utskott är fortsatt täta, främst i samband med riksdagens beredning av rapporten.

Internationell omvärldsriktad verksamhet

Internationell revision, samverkan och kontakter

Som nationell revisionsmyndighet och medlem i INTOSAI, andra multilaterala nätverk och organisationer samt EU:s kontaktkommitté deltar Riksrevisionen i internationellt samarbete.

EU

Året har inneburit ett ökat fokus på systemet för ansvarsutkrävande i EU med anledning av förslag om bl.a. finansiella tillsynsmekanismer, granskning av underlag för statistik till nationalräkenskaperna samt gemensamma redovisningsstandarder för EU:s medlemsstater. Genom deltagandet i kontaktkommittén bidrog myndigheten till förslaget om en kontaktkommittégemensam systematisk bevakning av EU-frågor som kan ha inflytande på de nationella revisionsmyndigheternas roll, uppdrag och mandat. Vidare har Riksrevisionen deltagit i kontaktkommitténs arbete inom bl.a. finanspolitik, strukturfonder och Europa 2020. Riksrevisionen samarbetar i enlighet med Lissabonfördraget med Euro-

peiska revisionsrätten och medverkar med observatörer vid dess granskningsbesök i Sverige. Under 2013 har Europeiska revisionsrätten genomfört ett sådant granskningsbesök.

INTOSAI

Riksrevisionen stod i juni värd för styrkommittémötet för huvudkommittén för standardutveckling inom INTOSAI (Professional Standards Committee, PSC). Vid mötet diskuterades harmoniseringen av standarderna om grundläggande revisionsprinciper, avrapportering från underkommittéernas arbete samt framtiden för standardsutveckling för offentlig revision inom INTOSAI. Myndigheten deltog också vid INTOSAI-kongressen i Peking. Kongressens två teman behandlade dels offentlig revision och god samhällsstyrning, dels nationella revisionsmyndigheters roll vad gäller långsiktigt hållbara finanser. Genom Riksrevisionens arbete i den grupp som planerade och genomförde temasessionen om långsiktigt hållbara finanser bidrog myndighetens expertis till kongressens slutdeklaration – Pekingdeklarationen. Vidare utsågs Riksrevisionen till vice ordförande i INTOSAI:s huvudkommitté för kapacitetsutveckling (Capacity Building Committee, CBC), vilket innebär ett ökat engagemang i kapacitetsutvecklingsfrågorna inom INTOSAI. Myndigheten har även genomfört åtagandet i INTOSAI:s arbetsgrupp för värdet och nyttan av revisionsmyndigheter, där en ny standard har utvecklats för att förtydliga revisionsmyndigheternas ansvar gentemot medborgarna och som antogs vid INTOSAI-kongressen i Peking.

Financial Audit Subcommittee

Riksrevisionen har fram till oktober 2013 varit ordförande i INTOSAI:s Financial Audit Subcommittee (FAS). Uppdraget har varit att leda arbetet med att utveckla internationella riktlinjer för finansiell revision inom offentlig verksamhet i samarbete med den privata sektorns standardsättande organ – International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB), som är knutet till International Federation of Accountants (IFAC). För att genomföra åtagandet som ordförande kommer Riksrevisionens projektdirektör att vara ledamot av IAASB t.o.m. 2015.

På INTOSAI:s kongress i oktober 2013 överlämnades ordförandeskapet till Förenade Arabemiratens riksrevision, som kommer att fortsätta det arbete som Riksrevisionen har lett sedan 2005.

Liksom föregående år har arbetet under 2013 inriktats mot att skapa medvetenhet och bidra till att genomföra riktlinjerna i INTOSAI:s medlemsländer samt utveckla fler fundamentala principer för finansiell revision.

Arbetet i FAS har löpande utvärderats av externa experter och i den senaste utvärderingen, som gäller perioden fram t.o.m. 2013, noteras att Riksrevisionen har bidragit till att lägga grunden för stabila och hållbara standarder för finansiell revision för den offentliga sektorn.

Övriga aktiviteter

Riksrevisionen har deltagit i ett antal internationella kommittéer och arbetsgrupper för att ta del av metoder och erfarenheter som kan användas i den egna granskningsverksamheten och för att bidra med egna kunskaper och erfarenheter till det internationella revisionssamfundet. Under året har myndigheten tagit emot 14 internationella besök från främst revisionsmyndigheter, parlament, regeringar och andra myndigheter. Vidare har mer än 40 förfrågningar och enkäter besvarats från i huvudsak andra länders revisionsmyndigheter. Till sammans med de nationella revisionsmyndigheterna i Tyskland och Frankrike har en s.k. peer review av Europeiska revisionsrätten genomförts. Projektet avslutades i januari 2014. I samarbete med revisionsmyndigheterna i Nederländerna och Norge har en peer review också genomförts av den Isländska riksrevisionen. Resultatet avrapporterades i januari 2014. Fyra nordiska institutioner har granskats i enlighet med den s.k. domicillandsprincipen.⁸

Nationell omvärldsriktad verksamhet

Den nationella delen av denna verksamhetsgren omfattar externa kontakter och seminarier. Dessutom ingår vissa instruktionsenliga uppgifter: Riksrevisorernas årliga rapport, granskningsplanen, uppföljningsrapporten samt remisshantering.

Externa kontakter och seminarier

En bra dialog med våra intressenter är grundläggande för att vi ska få genomslag för vår granskning. En bra dialog bygger på att vi har goda externa relationer. Utöver de kontakter som sker med riksdagens utskott, Regeringskansliet, myndigheter och andra intressenter i samband med varje enskild granskningsrapport eller inom ramen för den årliga revisionen, har Riksrevisionen under året deltagit i ett antal möten, seminarier m.m. med externa intressenter.

Riksrevisionens ekonomiska situation under 2013 minskade möjligheterna att ordna egna evenemang.

Årets upplaga av Riksrevisionsdagen arrangerades den 29 maj gemensamt med konstitutionsutskottet och finansutskottet, i syfte att uppmärksamma Riksrevisionens tioårsjubileum. Temat var Granskning i medborgarens tjänst – Riksrevisionen 10 år i riksdagen.

Under året har riksrevisorerna bl.a. deltagit vid Folk & Försvars rikskonferens, Almedalsveckan, Stora Infradagen, Rymdforum, ESO⁹-seminarier om korruption och infrastruktur, Aktuell skolpolitik och Tillsynsforum samt genomfört regionbesök i Skåne.

⁸ Domicillandsprincipen innebär att det land som är värd för den gemensamma organisationen ansvarar för revisionen av denna.

⁹ ESO (Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi).

Instruktionsenliga uppgifter

I Riksrevisorernas årliga rapport presenterades de viktigaste iakttagelserna från det senaste årets granskningar inom effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen. Ett avsnitt i rapporten behandlade Riksrevisionens erfarenheter av nya standarder för årlig revision. Liksom i föregående års årliga rapport behandlades myndigheternas beskrivningar av arbetet med intern styrning och kontroll. Därutöver redovisades effektivitetsrevisionens granskningsstrategier.

I uppföljningsrapporten 2013 redovisades en djup uppföljning av elva äldre granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen och en översiktlig uppföljning av 50 nyare granskningsrapporter. Uppföljningen visade att i stort sett samtliga rapporter har medfört någon form av åtgärd som oftast ligger i linje med Riksrevisionens slutsatser och rekommendationer. När det gäller den årliga revisionen visade uppföljningen att de myndigheter som har fått en revisionsberättelse med reservation respektive avvikande mening har vidtagit relevanta åtgärder för att komma till rätta med problemen.

Riksrevisionens granskningsplan överlämnas sedan 2011 till riksdagen under hösten och är därmed anpassad till riksdagsåret. Granskningsplanen 2013/2014 innehåller en beskrivning av övergripande omvärldsförändringar som kan komma att påverka granskningens närmare inriktning. Vidare innehåller planen en redovisning av utgångspunkterna för granskningen enligt revisionslagen och av andra omständigheter som är relevanta för revisionens inriktning. Avslutningsvis presenteras översiktligt den granskningsverksamhet som bedrivs inom effektivitetsrevisionen samt de granskningsrapporter som är planerade under riksdagsåret.

Kostnader för omvärldsriktad verksamhet 2013

TABELL 13 KOSTNADER OCH ANDRA INTÄKTER ÄN ANSLAG OCH INKOMSTTITEL FÖR OMVÄRLDSRIKTAD VERKSAMHET OCH FÖR INTERNATIONELL UPPDRAGSVERKSAMHET 2011–2013 (TKR)

	2013		2012		2011	
	Kostnad	Intäkt	Kostnad	Intäkt	Kostnad	Intäkt
Internationell omvärldsriktad verksamhet	13 825	653	19 371	988	20 854	1 049
EU	2 923	3	2 918	–	3 556	165
EUROSAI	634	–	539	–	2 421	87
INTOSAI	2 765	13	3 927	–	2 515	–
FAS	2 965	342	4 660	837	4 490	738
Övrig omvärldsriktad verksamhet, internationellt	4 425	190	7 051	26	7 705	–
Internationell uppdragsverksamhet	113	105	276	125	167	59
Nationell omvärldsriktad verksamhet	7 324	0	9 102	13	9 290	4
Instruktionsenliga uppgifter	4 562	–	3 964	–	4 451	–
Externa kontakter	2 267	–	4 038	–	3 337	–
Seminarier	495	–	1 100	13	1 502	4
Summa	21 149	653	28 473	1 001	30 144	1 053

Årets verksamhetskostnader för omvärldsriktad verksamhet är betydligt lägre jämfört med tidigare år, vilket beror på en lägre aktivitetsnivå.

TABELL 14 TIMMAR FÖR OMVÄRLDSRIKTAD VERKSAMHET OCH FÖR INTERNATIONELL UPPDRAGSVERKSAMHET 2011–2013

	2013	2012	2011
Internationell omvärldsriktad verksamhet	13 396	14 732	17 256
EU	2 709	2 427	3 107
EUROSAI	698	410	1 956
INTOSAI	2 703	2 775	1 972
FAS	2 510	3 445	3 887
Övrig omvärldsriktad verksamhet, internationellt	4 666	5 423	6 170
Internationell verksamhet, avgift	110	252	164
Nationell omvärldsriktad verksamhet	6 866	7 494	7 798
Instruktionsenliga uppgifter	4 092	4 296	4 665
Externa kontakter	2 231	2 526	2 117
Seminarier	543	672	1 016
Summa	20 262	22 226	25 054

Inom internationell omvärldsriktad verksamhet är antalet nedlagda timmar under året ca 1 300 timmar lägre jämfört med föregående år, vilket framförallt beror på en lägre aktivitetsnivå inom FAS.

Avgiftsfinansierad internationell uppdragsverksamhet

TABELL 15 INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR AVGIFTSFINANSIERAD INTERNATIONELL UPPDRAGSVERKSAMHET 2011–2013 (TKR)

	2013	2012	2011
Intäkter	102	125	59
Kostnader	113	276	167
Summa	-11	-151	-108

Den internationella uppdragsverksamheten har under året avsett revision av verksamheten inom Östersjöstaternas råd (Council of Baltic Sea States).

Parlamentariska rådet

Enligt riksdagsordningen ska riksdagen för varje valperiod välja ett parlamentariskt råd som ska bestå av en riksdagsledamot från varje partigrupp. Inga suppleanter ska finnas.

Riksrevisionens parlamentariska råd har under året följt granskningsverksamheten i enlighet med regelverket. Rådet har fått en redogörelse för förslaget till budget för Riksrevisionen av riksrevisorn med administrativt ansvar. Vidare har information lämnats om Riksrevisionens årsredovisning för 2012, Riksrevisorernas årliga rapport, granskningsplanen 2013/2014, genomförd intressentundersökning och om det internationella utvecklingssamarbetet. Rådet har vid flera tillfällen fått information om den s.k. peer review som har genomförts under året.

Riksrevisorerna har informerat om utvecklingen inom granskningsverksamheten, inklusive den nya kvalitetsmodellen för effektivitetsrevisionen. De har också löpande redovisat arbetet i de viktigaste granskningarna och hur granskningsplanen följs. Rådet har haft sex sammanträden under året.

Det parlamentariska rådet har under 2013 bestått av följande ledamöter:

Emma Henriksson (KD), ordförande

Billy Gustafsson (S), vice ordförande

Göran Pettersson (M)

Ulf Holm (MP)

Gunnar Andrén (FP)

Anders W Jonsson (C)

David Lång (SD)

Jacob Johnson (V)

Vetenskapliga rådet

Enligt Riksrevisionens instruktion ska det finnas ett vetenskapligt råd vid myndigheten. Riksrevisionens vetenskapliga råd är ett rådgivande organ till riksrevisorerna, främst i fråga om ämnen som knyter an till strategiska och metodologiska frågeställningar.

I samband med att tidigare vetenskapliga rådets mandatperiod löpte ut har formerna för det vetenskapliga rådets verksamhet utvecklats. En överenskommelse har träffats mellan Riksrevisionen och Göteborgs universitet. I överenskommelsen åtar sig universitetet att inom ramen för dess fria akademiska roll förmedla vetenskapliga upptäckter, kunskaper och insikter till stöd för riksrevisorernas oberoende val av granskning. Samarbetet innebär att Riksrevisionen får tillgång till den kompetens som finns inom Göteborgs universitet.

Vidare har tre rådsledamöter utsetts vid universitetet. Utöver sina specialistkompetenser fungerar rådsledamöterna som länkar in till universitetets olika discipliner och institutioner, för att tillgodose önskemål om mångvetenskapliga perspektiv och djup i frågeställningar.

Riksrevisionens samarbete med Göteborgs universitet är en pilotverksamhet och löper över två år. Samarbetet kommer att utvärderas.

Under 2013 har insatser genomförts för att konstituera samarbetet. Dessutom har ett förberedande seminarium hållits för att närmare precisera samarbetet och för att diskutera prioriterade frågeställningar inför möten under våren 2014.

De tre rådsledamöterna vid Göteborgs universitet är:

Inger Ekman, professor vid Sahlgrenska akademien

Maria Gustavson, fil dr vid samhällsvetenskapliga fakulteten

Margareta Hallberg, professor vid humanistiska fakulteten

Kompetens och personal

I detta kapitel redovisas de åtgärder som har vidtagits för att säkerställa att det finns god kompetens för att nå verksamhetens mål och utföra Riksrevisionens uppdrag. Riksrevisorerna har med stöd av väsentlighetskriteriet¹⁰ valt att lik-som regeringens myndigheter redovisa kompetensförsörjning enligt 3 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Dessutom redovisas här personalstatistik, sjukfrånvaro, arbetsmiljö och åtgärder för att förebygga ohälsa.

Sammanfattande bedömning

Riksrevisionen strävar efter att vara en attraktiv arbetsplats för att säkerställa kompetensförsörjningen på kort och lång sikt. Under 2013 har Riksrevisionen fortsatt vidareutvecklingen av prioriterade områden från 2012, t.ex. professionalisering inom kärnverksamheten, lönebildning, ledarskap och medarbetarskap. En konsekvens av behovet att minska kostnaderna i verksamheten 2013 var att rekryteringen av nya medarbetare begränsades. Riksrevisionen har fått 13 nya medarbetare 2013, vilket kan jämföras med 54 under föregående år. Utifrån det aktuella behovet och de olika insatser som har vidtagits under året görs bedömningen att Riksrevisionen sammantaget har tillräcklig och rätt kompetens för att genomföra sitt uppdrag.

Kompetens

Nedan beskrivs de åtgärder som har vidtagits för att säkerställa kompetensen inom myndigheten. Åtgärderna bedöms ha förstärkt myndighetens möjlighet att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla rätt kompetens för att genomföra sitt uppdrag och nå de uppsatta målen.

Kompetens- och ledarskapsförsörjning

Rätt kompetenssammansättning är nödvändig för en effektiv verksamhet. Ett gott ledarskap är en viktig framgångsfaktor i en kunskapsorganisation som Riksrevisionen, där ledarförsörjning kräver både strategiskt och systematiskt arbete.

Under våren 2013 tillsattes en arbetsgrupp med uppdraget att lämna förslag till fortsatt utveckling och effektivisering av verksamheten. Gruppens arbete har bidragit till en omfördelning av resurser från stöd- till kärnverksamheten. Olika chefs- och ledarutvecklingsinsatser på myndighetsnivå har också genomförts, med tonvikt på den statliga arbetsgivarpolitiken och på att stärka cheferna

¹⁰ Se 7 kap. 6 § föreskriften (FRS 2006:10) om tillämpningen av lagen (2006:999) med ekonomiaadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen.

i arbetsgivarrollen. Särskilda utbildnings- och informationsinsatser har genomförts inom arbetsmiljöområdet för att öka kunskapen om hur Riksrevisionen kan arbeta för att främja ett bra arbetsklimat och goda arbetsresultat.

Med anledning av omorganisationen av granskningsverksamheten har tre nya avdelningschefer tillsatts inom granskningsverksamheten. Under året har också en chefsjurist samt en tillförordnad kommunikationschef tillsatts för att ersätta avgångar på dessa poster.

Myndigheten har deltagit i fyra arbetsmarknadsdagar. En grupp av studenter har besökt Riksrevisionen där medarbetare från granskningsverksamheten har berättat om myndighetens uppdrag, varför de har valt att arbeta på Riksrevisionen och vilka utvecklingsmöjligheter som vi kan erbjuda.

Kompetensutveckling

Med anledning av det ansträngda ekonomiska läget vid ingången av 2013 har Riksrevisionen minskat satsningarna på kompetensutveckling jämfört med föregående år. Under 2013 användes drygt 11 miljoner kronor och 2 450 dagar för interna och externa kompetensutvecklingsinsatser, vilket motsvarar åtta dagars kompetensutveckling per medarbetare. För 2012 var motsvarande siffror 15 miljoner kronor och 3 478 dagar, vilket motsvarar elva dagars kompetensutveckling per medarbetare. Ett antal myndighetsövergripande kompetensutvecklingsinsatser har ändå genomförts under året. En introduktionsutbildning för nya chefer har hållits i syfte att stärka dem i chefsrollen och som arbetsgivarrepresentant. Under våren genomfördes en introduktionsutbildning för nyanställda, för att ge en övergripande inblick och lära känna organisationen.

Seminarier kring arbetsmiljöfrågor har hållits för chefer och arbetsledare med betoning på vilket sätt de kan arbeta för en bättre arbetsmiljö och för att förstärka friskfaktorerna i organisationen.

Cheferna har fått prova på en metod för situationsanpassat lärande i avsikt att ge dem ett bra verktyg för att utveckla samarbetet och kunskapsöverföringen inom den egna gruppen.

Lönesättande samtal är en etablerad metod inom myndigheten för att genomföra den årliga lönerrevisionen. Seminarier kring återkoppling och samtalsmetodik i syfte att höja kvaliteten på medarbetarsamtal och lönesättande samtal har genomförts under året. Likaså har fortsatta utvecklingsinsatser av såväl stödmaterial som utbildningsinsatser genomförts för såväl chefer som arbetsledare för att höja kvaliteten och tydligheten i de årliga medarbetarsamtalen och de lönesättande samtalen. Fokus har varit att ytterligare förstärka dialogen kring tydliga mål och uppnådda resultat. I de årliga medarbetarsamtalen tas kontinuerligt individuella kompetensutvecklingsplaner fram och dokumenteras i en kompetensdatabas. Detta skapar förutsättningar för medarbetarnas långsiktiga kompetensutveckling och karriärplanering.

Etik och värdegrund

Etiska regler baserade på INTOSAI:s Code of Ethics har beslutats under året. Reglerna har presenterats för organisationen i olika sammanhang. Arbetet med att lyfta fram den gemensamma värdegrunden inom Riksrevisionen har också gått vidare. I samband med chefsmöten och introduktionsutbildning har chefer och nyanställda fått diskutera och reflektera kring de etiska reglernas och värdegrundens betydelse för medarbetarskapet och rollen som statstjänsteman i det dagliga arbetet.

Kompetensutveckling inom årlig revision

Under året gavs kurser inom det femåriga utbildningsprogram som Riksrevisionen anordnar. I utbildningen ingår fr.o.m. 2013 ett prov (tidigare två prov) efter tre till fem års yrkeserfarenhet varvat med utbildning. Yrkesutbildningens längd är beroende av längden på den genomförda teoretiska universitetsutbildningen; det krävs en teoretisk och praktisk utbildning om totalt åtta år innan ett prov kan genomföras. Utbildningen och provet ska motsvara den som ges för revisorer inom den privata sektorn, men med fokus på det regelverk som gäller för statlig verksamhet. Syftet är att säkerställa att revisorerna inom den årliga revisionen har tillräckliga teoretiska kunskaper för att utföra revision inom statlig verksamhet och förmåga att i praktiken tillämpa sådana kunskaper. Proverksamheten har inte genomförts under året på grund av att för få revisorer har motsvarat de ökade kraven på totalt åtta års utbildning och yrkeserfarenhet.

Vid utgången av 2013 fanns 63 revisorer inom den årliga revisionen som har klarat prov 1 eller prov 1 och 2 eller är auktoriserade revisorer.

De ansvariga revisorerna har ett delegerat ansvar i organisationen för vart och ett av den årliga revisionens uppdrag, vilket innebär att de ansvarar för revisionsarbetet och för att underteckna revisionsberättelser och revisorsintyg. Alla ansvariga revisorer uppfyller de interna kompetenskraven.

Kompetensutveckling inom effektivitetsrevision

Den interna utbildningen för effektivitetsrevisorer består av en grundutbildning (nivå 1 och 2), en fortsättningsutbildning och en seminarieverksamhet.

Den interna utbildningen ska utgå från deltagarnas egna granskningar och varva teori och praktiska övningar. Viktiga kompetensområden att utveckla och behålla kompetens inom är revisionsmetodik, utredningsmetodik, kunskap om statlig förvaltning, projektarbete och skriftlig och muntlig kommunikation.

Inför planeringen av kurser och seminarier för 2013 fanns det ett ekonomiskt utrymme för att anlita extern kompetens. Utrymmet för kurser och seminarier var lägre än 2012, vilket har medfört att antalet utbildningar minskat. Under 2013 har kurser genomförts inom bl.a. områdena revisionsmetodik, kvalitativ metod, projektarbete, förvaltningskunskap och resultatredovisning. Vissa kurser har genomförts tillsammans med årlig revision.

Under 2012 påbörjades utvecklingen av en seminarieriserie, Förändring och styrning i staten, vars syfte är att förstärka kompetensen inom området statlig förvaltning. Det första tillfället var i december 2012. Därefter genomfördes åtta seminarier 2013 med föreläsare från forskning och praktiker från olika verksamheter och områden inom den offentliga sektorn. Detta är en samordnad satsning för både effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen som i denna första omgång vände sig till programansvariga och ansvariga revisorer. Seminarieriet avslutades med att deltagarna skrev uppsatser som behandlade något eller några av de aspekter som hade tagits upp under seminarierna. De som fullföljt seminarieriet och skrivit en essä fick 7,5 högskolepoäng från serien. Södertörns Högskola ansvarade för examinationen och samordningen av seminarierna.

Sammanlagt har sju interna seminarier genomförts, de flesta inriktade på revisionens verksamhet. Föredragshållare har varit såväl egna medarbetare som experter inom olika ämnesområden.

Kompetensutveckling inom internationell verksamhet

Under året har diskussioner kring resultatbaserad management med inriktning på relevans för internationellt utvecklingssamarbete ägt rum. Kompetensutveckling i hur möten, utbildningar och workshopar kan förbättras med enkla medel har genomförts. I september anordnades en professionsdag där medarbetare från olika delar av organisationen deltog.

Användning av extern kompetens och internt kompetensutbyte

En viktig strategisk fråga för Riksrevisionen är att utnyttja den egna samlade kompetensen på bästa sätt och vid behov komplettera den dels genom samarbete med universitet och högskolor, dels genom att anlita konsulter inom både revision och administration. För att kunna leverera en jämn produktion till riksdagen är en viktig komponent att hyra in tillfällig personal och specialistkompetens. Det senare avser till exempel akademiskt avancerad kunskap och specialistkompetens inom it-revision. Extern kompetens utgör dessutom ett viktigt stöd för kärnverksamheten vid verksamhets- och kompetensutveckling.

Användning av extern kompetens och konsulter

TABELL 16 KOSTNADER FÖR EXTERN KOMPETENS OCH KONSULTER INOM
ÅRLIG REVISION 2011–2013 (TKR)

	2013	2012	2011
Stora myndigheter	3 442	6 566	3 727
Övriga myndigheter och andra organisationer	1 176	2 931	1 471
Summa	4 618	9 497	5 198

Under 2013 har antalet timmar avseende externa konsulter minskat med ca 3 300 timmar jämfört med föregående år. Detta förklarar att kostnaderna för

extern kompetens inom den årliga revisionen är 4,9 miljoner kronor lägre än 2012. Minskningen har hanterats genom att medarbetarna inom den årliga revisionen haft en högre andel operativ tid samt lånat in personal från effektivitetsrevisionen. Det totala antalet timmar inom den årliga revisionen, dvs. egen personal och extern kompetens, är i princip oförändrat jämfört med 2012.

TABELL 17 KOSTNADER FÖR EXTERN KOMPETENS OCH KONSULTER INOM EFFEKTIVITETSREVISION 2011–2013 (TKR)

	2013	2012	2011
Omvärldsbevakning	–	729	53
Förstudier och granskningar	1 899	7 356	5 290
Summa	1 899	8 085	5 343

Kostnaderna för extern kompetens har minskat med 6,2 miljoner kronor jämfört med 2012. Minskningen avser huvudsakligen expertkompetens inom olika effektivitetsgranskningar men också sättning och språkgranskning av publicerade rapporter.

TABELL 18 KOSTNADER FÖR EXTERN KOMPETENS OCH KONSULTER INOM HELA MYNDIGHETEN 2011–2013 (TKR)

	2013	2012	2011
Kärnverksamheten	8 780	21 026	14 129
Årlig revision	4 619	9 497	5 198
Effektivitetsrevision	1 899	8 085	5 343
Internationellt utvecklingssamarbete	2 034	2 794	2 851
Omvärldsriktad verksamhet	228	651	737
Verksamhetsutveckling	2 154	7 627	4 398
Stödverksamheten	8 943	19 719	12 021
Kompetensutveckling	1 138	2 033	2 061
Kompetens- och resursförstärkning	7 805	17 686	9 960
Summa	19 877	48 372	30 548

Kostnaden för externa konsulter har minskat från 48,4 miljoner kronor 2012 till 19,9 miljoner kronor 2013. Det förklaras huvudsakligen av anpassning till mer begränsade ekonomiska ramar 2013 jämfört med 2012. Inom kärnverksamheten har kostnaderna minskat med 12,2 miljoner kronor. I stället har egen personal i högre grad använts till granskning, vilket i sin tur har inneburit att tid och kostnader för egen kompetensutveckling samt konsultstöd för detta också har minskat under 2013.

Kostnaderna för verksamhetsutveckling avser myndighetsövergripande system och utveckling av arbetsprocesser. Under föregående år gjordes betydande satsningar i form av utveckling och uppgradering av stödssystem. Utvecklingsbehovet har därav varit mindre under 2013, vilket förklarar att kostnaderna har minskat med 5,5 miljoner kronor.

De externa kostnaderna för kompetens och resursförstärkning inom stödverksamheten har minskat med 10,8 miljoner kronor. Inom posten finns kostnader för bevakning, rekryteringskonsulter, it-support och bemanningsförstärkning till följd av vakanser. Under 2012 vidtogs extraordinära åtgärder för att säkra myndighetens it-infrastruktur. Därtill fanns också flertalet vakanser inom stödverksamheten. Motsvarande kostnadsposter fanns varken 2013 eller 2011, vilket förklarar förändringen mellan de tre åren.

Internt kompetensutbyte

Samverkan såväl inom som mellan verksamhetsgrenarna syftar till att ta till vara och samtidigt utveckla medarbetarnas kompetens så effektivt som möjligt. Aktiviteterna under 2013 har i stort sett varit desamma som tidigare, med undantag för att effektivitetsrevisorers i ökad utsträckning har planerats in i den årliga revisionens granskning av myndigheternas resultatredovisningar. Revisorer inom den årliga revisionen har bidragit till effektivitetsgranskningar samt lämnat underlag till effektivitetsrevisionens verksamhetsplanering med insikter från granskningen av de statliga myndigheterna. Medarbetarnas deltagande i Riksrevisionens internationella verksamhet är också ett viktigt inslag för omvärldsbevakning och kompetensutveckling.

Personal

Anställda och tjänstlediga

Antalet anställda i tjänst per den 31 december har minskat med 22 personer från 2012 till 2013.

TABELL19 ANTAL ANSTÄLLDA PER DEN 31 DECEMBER 2011–2013

	2013	2012	2011
Anställda totalt	318	342	322
varav kvinnor	175	192	188
varav män	143	150	134
varav tjänstlediga	20	22	18
Anställda exkl. tjänstlediga	298	320	304
varav visstidsanställda	5	7	4

Under 2013 har 32 (jämfört med 40 år 2012) personer slutat eller gått på tjänstledighet, varav 4 (1) var visstidsanställda och 4 (10) personer har gått i pension. Under året har 13 (54) personer börjat och 1 (3) person har återkommit från tjänstledighet. Ytterligare 4 (7) personer har anställts för viss tid. Antalet nyanställda har minskat jämfört med föregående år. De nyanställda är huvudsakligen hänförliga till stödverksamheten.

TABELL 20 PERSONALOMSÄTTNING¹¹ 2011–2013 (PROCENT)

	2013	2012	2011
Årlig revision	6	13	10
Effektivitetsrevision	11	14	17
Övrigt	11	11	3
Hela myndigheten	9	12	10

Personalomsättningen har minskat jämfört med föregående år och är nu på 9 procent, vilket även är lägre än 2011. Både den årliga revisionen och effektivitetsrevisionen visar en minskad personalomsättning jämfört med 2012. Inom den årliga revisionen har personalomsättningen minskat från 13 procent till 6 procent, vilket förklaras av att färre personer har slutat och av att medelantalet anställda är högre. Personalomsättningen inom den övriga verksamheten har varit relativt låg fram till 2012, men steg till 11 procent 2012, vilket ger en oförändrad personalomsättning för 2013.

¹¹ Personalomsättningen på Riksrevisionen beräknas genom att antalet avgångar divideras med medelantalet anställda i tjänst.

Sjukfrånvaro

TABELL 21 SJUKFRÅNVARO 2011–2013 (PROCENT)

	2013	2012	2011
Total sjukfrånvaro*	3,2	2,2	1,6
varav:			
Kvinnor	4,2	2,9	1,9
Män	1,9	1,3	1,2
Anställda –29 år	1,9	1,2	0,9
Anställda 30–49 år	2,6	2,4	1,4
Anställda 50– år	4,6	2,4	2,3
Av total sjukfrånvaro avser:			
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	47,7	46,7	43,5
Andel långtidssjuka av total ordinarie arbetstid**	1,5	1,0	0,7

* I förhållande till total ordinarie arbetstid.

** Total sjukfrånvaro i procent multiplicerad med andelen långtidssjuka (60 dagar eller mer) i procent.

Den totala sjukfrånvaron har sedan 2012 ökat med 1 procentenhet, från 2,2 till 3,2 procent 2013. Detta beror främst på att antalet långtidssjukskrivna inom gruppen 50 år och äldre har ökat. Av den totala sjukfrånvaron på 3,2 procent svarar kvinnor för 4,2 procent och män för 1,9 procent.

I gruppen 29 år och yngre kan konstateras att under perioden 2011 till 2013 har sjukfrånvaron ökat med 1 procentenhet, från 0,9 procent 2011 till 1,9 procent 2013. I åldersgruppen 30–49 år är sjuktalet i stort sett oförändrat, medan det i gruppen 50 år och äldre har fördubblats, där kvinnorna svarar för merparten av ökningen.

Arbetsmiljö och åtgärder för att förebygga ohälsa

Riksrevisionen är en kunskapsorganisation vars främsta resurs är medarbetarna. Ett led i att vidareutveckla vår verksamhet och uppfylla mottot En attraktiv arbetsplats och arbetsgivare, är att systematiskt följa upp och analysera arbetsmiljön.

Den medarbetarundersökning som genomfördes 2012 visade att flera områden har förbättrats jämfört med tidigare undersökningar. Nöjd medarbetarindex har ökat. Samtidigt har vissa förbättringsområden identifierats. Prioriterade områden i verksamhetsplanen för 2013 på myndighetsnivå inkluderar att

- genomföra vissa förbättringar i lokalerna
- vidta åtgärder för att minska arbetsbelastningen inom den årliga revisionen
- tydliggöra roller och ansvar inom effektivitetsrevisionen
- förbättra kunskapsdelning och informationsutbyte.

De utvecklingsåtgärder som har påbörjats och i vissa fall genomförts under året för att erhålla en förbättrad arbetsmiljö är bl.a.

- avtal med fastighetsägaren om en ombyggnad av lokalerna och en förbättring av ventilationen
- en samlad uppföljningsrapport per vecka till cheferna med semester- och flexitidsaldo samt resdagar för att kunna uppnå en jämnare och bättre planering av arbetstiden
- utlåning av personella resurser mellan effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen samt att anlita externa konsulter för att motverka höga arbetstoppar och förebygga stress och ohälsa.

Riksrevisionen erbjuder sina anställda olika möjligheter till friskvård i syfte att förebygga ohälsa och förstärka friskfaktorer. Detta sker genom att subventionera friskvårdsaktiviteter av olika slag, däribland massage på arbetsplatsen samt en friskvårdstimme per vecka. Vid ohälsa genomför myndigheten nödvändig rehabilitering med stöd av Företagshälsovården och annan expertis.

Intern styrning och kontroll

Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sitt verksamhetsansvar. Denna process ska omfatta riskanalys, kontrollåtgärder, uppföljning och dokumentation.¹²

Riksrevisionen leds av tre riksrevisorer som väljs av riksdagen.¹³ En av riksrevisorerna är riksrevisor med administrativt ansvar och ansvarar för den administrativa ledningen av myndigheten. Denna riksrevisor ansvarar inför riksdagen för verksamheten och ska se till att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att Riksrevisionen hushållar väl med statens medel. Riksrevisorn med administrativt ansvar beslutar om årsredovisningen för Riksrevisionen och lämnar ett intygande om myndighetens interna styrning och kontroll.¹⁴

Riksrevisorn med administrativt ansvar redovisar här nedan underlag till sitt ställningstagande avseende intern styrning och kontroll 2013.

Riksrevisionens process för intern styrning och kontroll

Riskanalysen görs för att identifiera de omständigheter som utgör en risk för att verksamhetens mål inte ska uppnås. Det innebär att risker identifieras och värderas och att beslut fattas om hanteringen av riskerna. Riskanalysen uppdateras vid behov för att säkerställa att den omfattar förändringar som väsentligen påverkar tidigare identifierade, värderade och hanterade risker.

Processen för intern styrning och kontroll är en integrerad del av planeringen, genomförandet och uppföljningen av verksamheten. Merparten av de identifierade riskerna ligger inom en risknivå som ledningen har bedömt som acceptabel. Riskanalysen visar på några förbättringsområden som har tagits hand om löpande under året eller som ingår i verksamhetsplaneringen för 2014.

Ställningstagande av riksrevisorn med administrativt ansvar

Riksrevisionen har utvecklat och arbetar med en process för intern styrning och kontroll. I processen hålls riskbedömningarna aktuella genom regelbunden uppdatering. Utifrån riskanalysen planeras och genomförs åtgärder. Processen omfattar även att hantera och åtgärda incidenter som inträffar (incidentrapportering). De identifierade förbättringsområdena är inte så väsentliga att de påverkar bedömningen av och innehållet i årsredovisningen. Baserat på denna process för intern styrning och kontroll, självutvärdering, hanteringen av identifierade risker, underställda chefers intygande samt internrevisionens och externrevisionens granskningar bedömer jag att den interna styrningen och kontrollen vid Riksrevisionen är betryggande.

¹² Lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen.

¹³ Regeringsformen 13 kap. 8§.

¹⁴ Lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2013	2012	2011	2010	2009
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad i anslagsdirektiv	15 000	15 000	17 000	30 000	30 000
Utnyttjad	3 204	4 947	6 955	7 819	6 490
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad i anslagsdirektiv	34 228	34 068	33 903	33 580	32 745
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	286	618	788	174	233
Räntekostnader	–	–	–	–	–
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt anslagsdirektiv*	200	100	500	600	100
Avgiftsintäkter**	427	303	573	869	815
<i>Avgiftsintäkter som ej disponeras</i>					
Avgiftsintäkter	131 742	125 166	120 168	120 692	119 673
Anslagskredit					
Beviljad					
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	15 114	9 021	8 971	8 874	8 624
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Utnyttjad					
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	–	7 019	–	–	–
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	–	1 048	–	–	–
Anslagssparande					
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	16 003	–	14 526	2 341	4 370
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	528	–	883	3 919	3 662
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganden	22 000	30 000	28 000	26 000	30 000
Utestående åtaganden	17 325	19 505	13 757	23 097	16 486

(tkr)	2013	2012	2011	2010	2009
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st.)	278	293	279	287	267
Medelantalet anställda (st.)	310	319	305	313	295
Driftkostnad per årsarbets- kraft	1 116	1 225	1 138	1 143	1 173
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	-11	-151	7 368	-1 298	1 378
Balanserad kapitalförändring	535	686	4 065	5 363	3 985

* Avser beräknade avgiftsintäkter för uppdragsverksamheten.

** Avgiftsintäkterna för uppdragsverksamheten 2013 uppgick till 102 tkr.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

(tkr)	Not	2013	2012
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		311 466	359 108
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	427	303
Intäkter av bidrag		333	696
Finansiella intäkter	2	347	684
Summa		312 573	360 790
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	−244 777	−265 886
Kostnader för lokaler		−26 639	−27 812
Övriga driftkostnader	4	−38 949	−64 727
Finansiella kostnader	5	−153	−324
Avskrivningar och nedskrivningar		−2 066	−2 193
Summa		−312 584	−360 942
Verksamhetsutfall		−11	−151
Uppbördsverksamhet			
Avgifter m.m. som inte disponeras av myndigheten	6	131 742	125 166
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		−131 742	−125 166
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		3 923	3 693
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		0	27
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	7	103	0
Lämnade bidrag		−4 026	−3 720
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	8	−11	−151

Balansräkning

(tkr)	Not	2013-12-31	2012-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	9	0	0
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	905	1 133
Summa		905	1 133
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	172	416
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	2 005	3 496
Summa		2 177	3 912
Fordringar			
Kundfordringar		35	0
Fordringar hos andra myndigheter		17 813	19 920
Övriga kortfristiga fordringar		59	209
Summa		17 907	20 129
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	13	8 042	7 702
Övriga upplupna intäkter		9 998	10 613
Summa		18 040	18 315
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	14	-34 131	-7 848
Summa		-34 131	-7 848
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	15	38 668	19 769
Kassa och bank		355	303
Summa		39 023	20 071
SUMMA TILLGÅNGAR		43 921	55 712

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (tkr)

KAPITAL OCH SKULDER									
Anslag	Ingående över-föringsbelopp	Årets tilldelning enligt anslagsdirektiv	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående över-föringsbelopp			
							16	35	35
							17	535	686
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	-7 019	302 285	0	295 266	-279 263	16 003	8	-11	-151
								559	569
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	-1 048	40 000	0	38 952	-38 424	528	18	1 141	2 339
							19	1 564	1 415
								2 705	3 754
Summa	-8 067	342 285	0	334 218	-317 687	16 531			
SKULDER m.m.									
Anslagskrediten för anslag 1:15 uppgår till 15 114 tkr och för anslag 1:5 till 1 200 tkr.			Lån i Riksgäldskontoret				20	3 204	4 947
			Skulder till andra myndigheter					6 939	7 578
			Leverantörsskulder					5 149	9 094
			Övriga kortfristiga skulder				21	4 421	5 113
Redovisning mot inkomsttitel (tkr)			Summa					19 713	26 732
Inkomsttitel Not 24			Beräknat belopp			Inkomster	22		
			Periodavgångsposter						
2558 Avgifter för årlig revision			Upplypna kostnader	131 400		131 742		20 944	24 657
Summa			Summa	123 400		131 742		20 944	24 657

SUMMA KAPITAL OCH SKULDER

43 921

55 712

Redovisning mot bemyndiganden (tkr)

Ansvarsförbindelser

23

2 547

4 284

Anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag, utgiftsområde 7

Not 25	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år		
				2014	2015	2016
Summa	22 000	19 505	17 325	8682	7876	767

Tilläggsupplysningar och noter

Tillämpade redovisningsprinciper

Riksrevisionens redovisning följer god redovisningssed och lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen. Maskinella avrundningar kan ge smärre differenser vid manuella summeringar.

Enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen ta ut en avgift för den årliga revisionen. Avgiften ska bestämmas efter den tid som behövs för att fullgöra uppdraget och utifrån en tidstaxa¹⁵ som följer av lönenivån för dem som deltar i granskningen. Ersättning för direkta kostnader för konsulter, resor och liknande bestäms för sig. Kostnader för inrikes resor hanteras fr.o.m. 2011 som en indirekt kostnad för revisionsobjektet trots att det är en direkt kostnad för Riksrevisionen. Anledningen är att ett enskilt revisionsobjekt inte ska påverkas av teamens personalsammansättning inom den årliga revisionen, dvs. revisionsobjektet ska inte belastas med resekostnader på grund av att teamet består av personal från olika kontor i landet.

Riksrevisionens gemensamma kostnader fördelas utifrån antalet personer¹⁶ i de olika verksamhetsgrenarna. Dessa kostnader, tillsammans med de enhetsgemensamma kostnader som uppstår på respektive enhet, fördelas enligt nedlagda timmar inom verksamhetsgrenarna. Myndighetens gemensamma kostnader består av kostnader för myndighetens ledning (inklusive det parlamentariska rådet och vetenskapliga rådet) och administration, lokaler, utrustning, inventarier, utbildningskostnader, förvaltningskostnader och kostnader för verksamhetsutveckling m.m. Enhetsgemensamma kostnader är ledning och administration av verksamheten på enhetsnivå, kursavgifter och övriga personalkostnader.

Utbetalningar av bidrag som finansieras med anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd redovisas som transferering i resultaträkningen.

¹⁵ Riksdagen har beslutat om en högsta taxenivå.

¹⁶ För en rättvisande kostnadsfördelning per anställd reduceras underlaget antal anställda med 50 procent för utlandsstationerad personal.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst 20 tkr redovisas som anläggningstillgångar. Förbättringsutgifter på annans fastighet aktiveras om anskaffningsvärdet för ny-, till- och ombyggnationer uppgår till minst 100 tkr. Balanserade utgifter för utveckling aktiveras om anskaffningsvärdet uppgår till minst 300 tkr. I anläggningstillgångar ingår ett konstverk som har överförts från Statens konstråd 2008.

Anläggningstillgångarna skrivs av linjärt över tillgångarnas bedömda ekonomiska livslängd.

Tillämpade avskrivningstider:

Balanserade utgifter för utveckling	3–5 år
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	3–5 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	3–6 år ¹⁷
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	3–7 år

Fordringar

Fordringarna har tagits upp till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Skulder

Skulder har tagits upp till nominellt belopp.

Brytdag

Av 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring framgår det att alla myndigheter ska tillämpa en s.k. brytdag då den löpande bokföringen för perioden ska avslutas. Brytdagen infaller den 3 januari. Efter brytdagen tillförs räkenskaperna främst bokslutstransaktioner innefattande bl.a. periodavgränsningsposter. Som periodavgränsningspost bokförs förutbetalda kostnader, upplupna intäkter, upplupna kostnader och förutbetalda intäkter vars belopp överstiger 50 tkr.

Avsättningar

Riksrevisionen har gjort avsättningar för avtalade pensioner till personal som har beviljats delpension, chefpension och förordnandepension.

¹⁷ Dock längst hyreskontraktets varaktighet.

Noter

(tkr)

Resultaträkning

Not 1	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2013	2012
	Intäkter av uppdragsverksamhet	102	125
	Intäkter enligt 18 § ekonomiadministrationslagen	67	13
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	258	165
	Summa	427	303

Not 2	Finansiella intäkter	2013	2012
	Ränteintäkter avseende räntekontot i Riksgäldskontoret	286	618
	Övriga finansiella intäkter	61	66
	Summa	347	684

Not 3	Kostnader för personal	2013	2012
	Lönekostnader exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	156 795	165 885
	Arbetsgivaravgifter, pensionspremier, andra avgifter enligt lag och avtal samt övriga personalkostnader	87 982	100 000
	Summa	244 777	265 886

Minskningen av personalkostnader förklaras i avsnittet Kompetens och personal i Resultatredovisningen.

Not 4	Övriga driftkostnader	2013	2012
	Summa	38 949	64 727

Minskningen om 25,8 miljoner kronor förklaras huvudsakligen av minskade konsultkostnader om 24,2 miljoner kronor, varav 9,9 miljoner kronor avser datakonsulter och 14,3 miljoner kronor övriga konsulttjänster.

Not 5	Finansiella kostnader	2013	2012
	Räntekostnader avseende lån i Riksgäldskontoret	46	84
	Kursförluster	71	155
	Övriga finansiella kostnader	36	85
	Summa	153	324

Not 6	Uppbördsverksamhet	2013	2012
	Intäkter av avgifter för årlig revision enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.	131 742	125 166
	Summa	131 742	125 166

Not 7	Transfereringar		
	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag avser medel från EU till samarbetsprojekt i Serbien.		

Not 8	Årets kapitalförändring	2013	2012
	Avgiftsfinansierad verksamhet		
	– internationella uppdrag	–11	–151
	Summa	–11	–151

Med anledning av övergången till inkomstmässig avräkning av avgifter 2012 uppstår ingen kapitalförändring inom uppbördsverksamheten.

Balansräkning

Not 9	Balanserade utgifter för utveckling	2013	2012
	<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	<i>17 444</i>	<i>21 527</i>
	Årets utrangeringar	0	–4 083
	<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	<i>17 444</i>	<i>17 444</i>
	<i>Ingående ackumulerade avskrivningar</i>	<i>–17 444</i>	<i>–21 527</i>
	Årets utrangeringar	0	4 083
	<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	<i>–17 444</i>	<i>–17 444</i>
	Bokfört värde	0	0

Not 10	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2013	2012
	<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	3 210	2 200
	Årets anskaffningar	49	1 076
	Årets utrangeringar	0	-66
	<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	3 259	3 210
	<i>Ingående ackumulerade avskrivningar</i>	-2 077	-2 020
	Årets avskrivningar	-277	-123
	Årets utrangeringar	0	66
	<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	-2 354	-2 077
	Bokfört värde	905	1 133
Not 11	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2013	2012
	<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	16 365	16 164
	Årets anskaffningar	0	201
	<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	16 365	16 365
	<i>Ingående ackumulerade avskrivningar</i>	-15 950	-15 715
	Årets avskrivningar	-243	-235
	<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	-16 193	-15 950
	Bokfört värde	172	416
Not 12	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2013	2012
	<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	25 777	25 526
	Årets anskaffning	55	1 169
	Årets utrangeringar	-425	-918
	<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	25 407	25 777
	<i>Ingående ackumulerade avskrivningar</i>	-22 281	-21 363
	Årets avskrivningar	-1 545	-1 835
	Årets utrangeringar	424	918
	<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	-23 402	-22 281
	Bokfört värde	2 005	3 496

Not 13	Periodavgränsningsposter	2013	2012
	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	6 228	6 225
	Övriga förutbetalda kostnader	1 814	1 477
	Summa	8 042	7 702
	Övriga upplupna intäkter		
	Upplupna intäkter årlig revision	9 998	10 613
	Summa	9 998	10 613
Not 14	Avräkning med statsverket	2013	2012
	Uppbörd		
	<i>Ingående balans</i>	<i>-24 551</i>	<i>-12 687</i>
	<i>Justering av ingående balans</i>	<i>0</i>	<i>-10 748</i>
	Redovisat mot inkomsttitel	-131 742	-125 166
	Uppbördsmedel som betalats till		
	icke räntebärande flöde	132 354	124 050
	<i>Skulder avseende uppbörd</i>	<i>-23 939</i>	<i>-24 551</i>
	Anslag i räntebärande flöde		
	<i>Ingående balans</i>	<i>8 067</i>	<i>-15 410</i>
	Redovisat mot anslag	317 687	364 162
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-342 285	-340 685
	Återbetalning av anslagsmedel	0	0
	<i>Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde</i>	<i>-16 531</i>	<i>8 067</i>
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	<i>Ingående balans</i>	<i>8 636</i>	<i>9 997</i>
	Redovisat under året enligt undantagsregeln	-2 297	-1 361
	<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>	<i>6 339</i>	<i>8 636</i>

Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto

<i>Ingående balans</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	133 313	125 179
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-959	-1 129
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	-132 354	-124 050
<i>Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Summa Avräkning med statsverket	-34 131	-7 848

Från och med 2012 tillämpas intäktsmässig avräkning av inkomster från avgifter enligt 13 § anslagsförordningen (2011:223). Utifrån ESV:s skrivelse (dnr 49-1391/2011) har balanserat kapital hänförligt till uppbörd reglerats mot avräkning med statsverket.

Not 15 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Saldot på räntekontot har ökat med 18,9 miljoner kronor. Förändringen förklaras av ökat anslagssparande till följd av kostnadsminskningar under 2013.

Not 16 Statskapital	2013	2012
Konst som överförs från Statens konstråd	35	35
Summa	35	35

Not 17	Balanserad kapitalförändring	2013	2012
	Avgiftsfinansierad verksamhet		
	Viss årlig revision		
	<i>Ingående balans</i>	<i>134</i>	<i>134</i>
	Årets kapitalförändring föregående år	0	0
	<i>Utgående balans</i>	<i>134</i>	<i>134</i>
	Avgiftsfinansierad verksamhet		
	Internationella uppdrag		
	<i>Ingående balans</i>	<i>552</i>	<i>659</i>
	Årets kapitalförändring föregående år	-151	-108
	<i>Utgående balans</i>	<i>401</i>	<i>552</i>
	Periodiseringsdifferenser		
	Uppbördsverksamheten		
	<i>Ingående balans</i>	<i>0</i>	<i>3 272</i>
	Årets kapitalförändring föregående år	0	-7 476
	Avräkning av övergångseffekt motsvarande balanserat kapital	0	-10 748
	<i>Utgående balans</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	Summa utgående balans	535	686
	Balanserat kapital hänförligt till uppbörd har reglerats mot avräkning med statsverket, se not 14.		

Not 18	Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	2013	2012
	<i>Ingående avsättning</i>	<i>2 339</i>	<i>3 905</i>
	Årets pensionskostnad	304	697
	Årets pensionsutbetalningar	-1 502	-2 263
	Summa utgående avsättning	1 141	2 339

Not 19	Övriga avsättningar
	Avser avsättning till Trygghetsstiftelsen.

Not 20	Lån i Riksgäldskontoret	2013	2012
	<i>Ingående skuld</i>	4 947	6 955
	Årets nya lån	346	2 618
	Årets amorteringar	-2 089	-4 627
	<i>Utgående skuld</i>	3 204	4 947
	Beviljad låneram	15 000	15 000
Not 21	Övriga kortfristiga skulder	2013	2012
	Personalens källskatt	4 311	5 062
	Övriga kortfristiga skulder	110	51
	<i>Summa</i>	4 421	5 113
Not 22	Periodavgränsningsposter	2013	2012
	Upplupna kostnader		
	Semester- och löneskuld inklusive avgifter	19 564	22 016
	Övriga upplupna kostnader	1 380	2 641
	<i>Summa</i>	20 944	24 657
Not 23	Ansvarsförbindelser		
	Ansvarsförbindelsen avser chefspension till Eva Lindström för åren 2015–2022. Se även avsnittet Framtida åtaganden.		
Not 24	Redovisning mot inkomsttitel		
	Från och med 2012 tillämpas intäktsmässig avräkning av inkomster från avgifter enligt 13 § anslagsförordningen (2011:223). Förändringen påverkar medel som tillförs statens budget från uppbördsverksamhet i resultaträkningen samt avräkning med statsverket och balanserat kapital i balansräkningen. Redovisade inkomster om 132 miljoner kronor påverkas inte.		
Not 25	Redovisning mot bemyndiganden		
	Riksrevisionens insatser i det internationella utvecklingssamarbetet löper ofta över flera år. Riksrevisionen bemyndigas därför att ingå åtaganden som medför utgifter under senare budgetår än det år statens budget avser.		

Uppgifter om ledande befattningshavare

Riksrevisionen ska enligt 7 kap. 10 § föreskriften (FRS 2006:10) om tillämpningen av lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen redovisa uppgifter relaterade till styrelseledamöter, rådsledamöter och ledande befattningshavare enligt 7 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Riksrevisionen ska uppge vilka uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter och uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag (utredningsuppdrag i myndighetsform ingår inte i sammanställningen) som dessa personer har haft. Myndigheten ska även redovisa de skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som har betalats ut till dessa personer under räkenskapsåret samt de framtida åtaganden som har avtalats för var och en.

Uppgifter om andra uppdrag för ledamöter i Riksrevisionens parlamentariska råd

UPPGIFTER FÖR ORDINARIE LEDAMÖTER FÖR 2013

Emma Henriksson	Ledamot i insynsrådet för Allmänna reklamationsnämnden
Billy Gustafsson	Ersättare i styrelsen Norrköpings hamn och stuveri AB
Göran Pettersson	Ledamot av Statens ansvarsnämnd Ledamot av Hallstavik Invest AB
Ulf Holm	Ledamot i Kronofogdemyndighetens insynsråd
Gunnar Andrén	Ledamot i Liab Liberal Information AB
Anders W Jonsson	Ledamot i Socialstyrelsens insynsråd Styrelseordförande i Randello AB
David Lång	–
Jacob Johnson	Ledamot i Livsmedelsverkets insynsråd

Ersättningar och förmåner som har betalats ut under 2013

(kronor)

RIKSREVISORER

Claes Norgren	1 596 415
Gudrun Antemar	1 210 174
Jan Landahl	1 491 129

LEDAMÖTER I DET PARLAMENTARISKA RÅDET

Emma Henriksson	72 010
Billy Gustafsson	54 100
Göran Pettersson	15 452
Ulf Holm	16 152
Gunnar Andrén	15 802
Anders W Jonsson	15 102
David Lång	15 452
Jacob Johnson	15 452

Framtida åtaganden

Tidigare riksrevisor Eva Lindström fullgjorde sitt sjuårsförordnande under 2010 och är därefter berättigad till hel chefs pension. Denna chefs pension för anleder ett framtida ekonomiskt åtagande för Riksrevisionen som maximalt sträcker sig över perioden 2014–2022. Riksrevisionen bedömer att det är möjligt att prognostisera åtagandet ett år i taget. Denna del redovisas som en avsättning. Den resterande delen, där sannolikheten för och storleken på antagandet är svårbedömt, redovisas som en ansvarsförbindelse. Ansvarsförbindelsen upphör om en pensionerad riksrevisor får en ny anställning.

För anställning som riksrevisor gäller i övrigt förordningarna (1991:1160, 1995:1038 och 2003:55) om statliga chefs pensioner, vilka har antagits av riksdagens förvaltningsstyrelse för tillämpning inom riksdagen och dess myndigheter (RFS 1996:4). Rätten till hel chefs pension uppnås efter en förordnandeperiod på sju år.

Finansutskottet har i betänkandet 2011/12:FiU31 om Riksrevisionens årsredovisning 2011 noterat att ansvarsfrågan och redovisningen av chefs pensionerna är oklar. Därav har utskottet initierat en översyn av ärendet, vilket kan föranleda ändringar i hur chefs pensionerna hanteras och redovisas i framtiden.